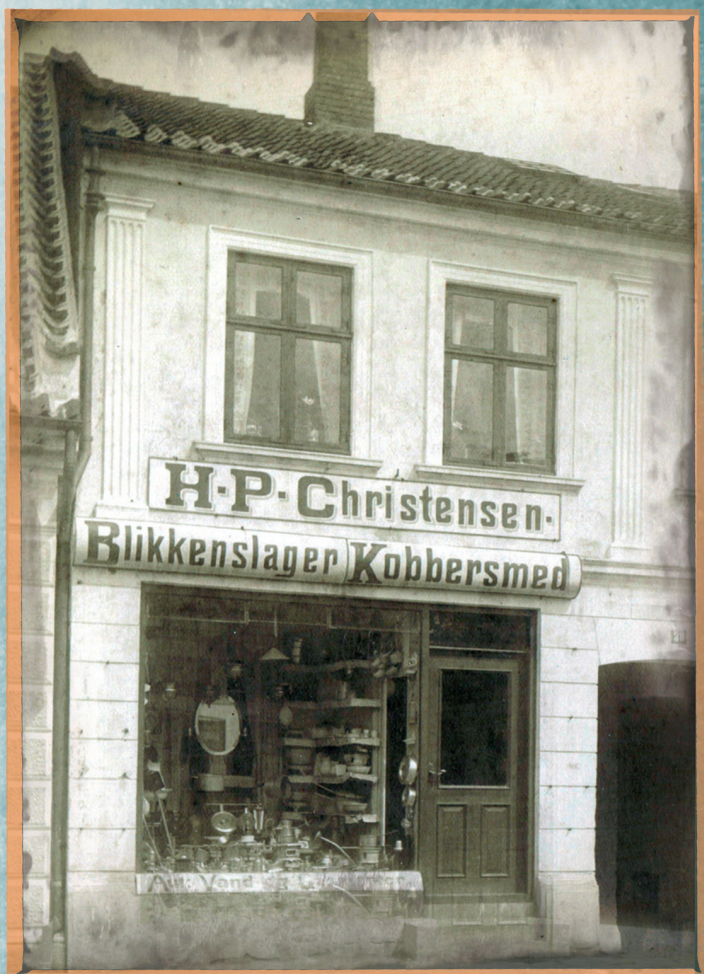

... en kobbersmed kom til byen

Fortællingen
om familiefirmaet
H.P. Christensen & Sønner A/S

Privattryk
2011

... en kobbersmed kom til byen

... en kobbersmed kom til byen

Fortællingen
om familiefirmaet
H.T. Christensen & Sønner A/S
Slagelse

1911 - 13. oktober - 2011

Privattryk
2011

"... en kobbersmed kom til byen"

er udgivet af H.P. Christensen & Sønner, Slagelse,
i anledning af virksomhedens 100-årsdag den 13. oktober 2011

Bogen er skrevet og redigeret af Ole Seyffart Sørensen

Korrektur: Michael Jørgensen

Tilrettelægning: Burchardt web- & reklamebureau og Ole Seyffart Sørensen

Fotografering: Evan Hemmingsen

Skrift: Officina Sans, 10 pt. på 13 pt.

Papir: ProfiSilk 150 g

Produktion: Burchardt web- & reklamebureau

Tryk: Jannerup offset a/s

Oplag: 600 eks.

ISBN: 978-87-983560-9-7

© H.P. Christensen & Sønner A/S, Slagelse

Forside: udsnit af et fotografi fra omkring 1918-1925 (se side 21)

Bagside: Hans Peter Christensens værktøj og arbejdsblok – kaldet treben

Indhold

Intet er umuligt for Vorherre og en blikkenslager Familiens forord.	side 06
Håndværk med historie Lis Tribler, borgmester i Slagelse kommune.	side 08
Det gode håndværk og det gode købmændskab Poul Møller, formand for Slagelse Erhvervsråd	side 10
Hans Peter Christensen	side 13
En kobbersmed kom til Slagelse.	side 16
Christine Olivia Andrea Frederiksen	side 21
Kaj Edvin Christensen	side 29
Poul Frode Christensen.	side 37
Hugo Mølvigs tegninger af vennen Hans Peter	side 44
Billeder fra familien Christensens fotoalbum	side 46
Da Rådhuspladsen eksploderede	side 50
John Louis Christensen	side 52
Iwan Carl Christensen	side 59
Claus Barney Christensen.	side 64
Her satte H.P. Christensen & Sønner deres præg på Slagelse	side 66
Lærling og svend under seks mestre	side 84
94 lærlinge	side 88
H.P. Christensen & Sønner i jubilæumsåret	side 90
Ordforklaring	side 97
Familie- og mesteroversigt	side 100
Register	side 102
Kildeoversigt	side 104

Intet er umuligt for Vorherre og en blikkenslager

Det glæder os at kunne præsentere fortællingen om H. P. Christensen & Sønner for familie, venner, medarbejdere, tidligere medarbejdere, forretningsforbindelser og andre med interesse for vores virksomhed.

Et hundrede år er lang tid. En blikkenslager udfører ikke det samme arbejde i 2011, som han gjorde i 1911. Dengang var dagligdagen præget af håndværk – håndens værk. Han skulle fremstille det meste selv. Tage mål, beregne, vælge materialer og udføre arbejdet. I dag skal han naturligvis stadig benytte sine hænder, men meget af det, han installerer og sætter op, er industrielt fremstillet. Alligevel skal han, som for et hundrede år siden, tage mål, beregne, vælge materialer og sikre, at arbejdet udføres med omhu og omtanke.

Håndværket har altid været vigtigt for os i H.P. Christensen & Sønner, uanset om det drejer sig om tagrender, vand, varme eller sanitet. Vi bestræber os på at udføre kvalitetsarbejde, som holder, og som vores kunder bliver tilfredse med – både i afleveringsøjeblikket og i tiden, der følger. Det har vi gjort i et hundrede år. Og det gør vi også i årene, der kommer.

“... forståelse for faget som et ældgammelt håndværk”.

Hans Peter Christensens
treben og værktøj.

Det forpligter at være tredje og fjerde generation i Løvegade. Huset, grunden, en del af værkstederne og arealerne ned mod Frederiksgade – det var her, at andre fra familien før os lagde korn til, hvad vi høster frugter af i dag. Det er stort. Det giver stof til eftertanke. Det er et privilegium. Der produceres, installeres og opsættes andre “emner” end tidligere: naturgas, fjernvarme, solvarme, jordvarme og andre CO₂-neutrale varmekilder. Selvfølgelig gør der det – men Iwan og Claus er stadig blikkenslagere, ligesom Hans Peter, Edwin, Poul og John var det. Og vi kan stadig producere svanehalse, knærør og tagrender, som de gjorde det.

Det kan vores lærlinge også. Alle fireoghalvfems. Den første lærling begyndte hos Hans Peter Christensen i 1918, året efter at han flyttede fra Slotsgade til Løvegade. Siden da har det været vigtigt for os at uddanne vores lærlinge, så de var velforberedte til at være moderne vvs’ere. Men de skal også have forståelse for faget som et ældgammelt håndværk. Derfor laver de også render, knærør og svanehalse. Vi kunne købe disse produkter. Det gør vi ikke. Dem producerer vi selv.

Vi er taknemlige over, at der altid har været nogen i familien, som har været parate til at overtage arven fra den forrige generation. Vi er taknemlige over, at vi har fået lov til at fejre firmaets et hundredårs eksistens. Vi er taknemlige over, at H.P. Christensen & Sønner ikke alene har brødfødt familien gennem 100 år, men også de mange familier, som vores medarbejdere har haft ansvar for.

Vores familie har været privilegeret. Vi har været heldige. Det glæder vi os naturligvis over, men med et smil tilføjer vi alligevel, at “Intet er umuligt for Vorherre og en Blikkenslager”.

Claus, Lissi og Iwan Christensen

Håndværk med historie

At sætte sig spor i eftertiden er noget, vi politikere drømmer om. For mange af os må det imidlertid blive ved drømmen.

Fra mit kontor på rådhuset i Slagelse kan jeg se ud på de huse, som H.P. Christensen & Sønner var med til at opføre i 1960'erne, da Rådhuspladsen på få år voksede frem. Selve rådhuset bærer også kraftigt præg af det 100 år gamle firmas leg med kobber og zink.

Går jeg en tur rundt i gaderne og kigger op, får jeg øje på endnu flere små og store stykker blikkenslagerarbejde, der smukt beklæder eller føjer sig ind mellem gavle og hustage og forener det praktiske med det æstetiske. Musikhuset på Sdr. Stationsvej er et godt eksempel på solidt håndværk med finesse.

H.P. Christensen & Sønner har igennem adskillige generationer sat sig spor i eftertiden. Ved hjælp af gode gamle dyder som dygtighed, ordentlighed og flid har firmaet sat sit tydelige præg på bybilledet, ikke kun i Slagelse, men også i Korsør og Skælskør. Og på adresser over hele Sydvestsjælland.

I 1900-tallet holdt centralvarmen og vandklosettet sit indtog i de danske hjem. Levestandarden og sundheden steg både på land og i by, efterhånden som vi tog de nye bekvemme-

ligheder til os. Installationen af de mange kilometer jernrør langs vores vægge tog firmaet i Løvegade sig af, og på den måde har virksomheden skrevet sig ind i Danmarkshistorien på sin egen stiltfærdige vis.

Jeg er stolt over, at vi i Slagelse har et håndværksfirma, der præsterer det ypperste inden for faget. Og som kunde – for Slagelse Kommune har været kunde helt fra begyndelsen – er jeg fuldt ud tilfreds. Firmaet repræsenterer stolte traditioner inden for vvs- og blikkenslagerfaget, men er også fulgt med tiden. Servicen er god, og kvaliteten er høj.

I Slagelse Kommune gør vi i øjeblikket en aktiv indsats for at hjælpe nye virksomheder i gang og stå dem bi i de første vanskelige år. En del overlever ikke, men nogen klarer skærene og vokser sig store.

H. P. Christensen & Sønner har også været en lille nystartet virksomhed engang. Nu er de første 100 år gået, og jeg håber, at denne flotte bog, der beskriver virksomhedens historie, kan inspirere vores unge iværksættere, der drømmer om at sætte sig spor, til at hænge i og holde ud. Hvis blot halvdelen af dem besidder den viljestyrke og dygtighed, som den gamle Hans Peter Christensen lagde for dagen, tegner fremtiden for erhvervslivet i Slagelse Kommune lys.

Jeg ønsker alle i H.P. Christensen & Sønner hjertelig tillykke med 100-års jubilæet.

Lis Tribler, borgmester i Slagelse Kommune

”... solidt håndværk og finesser”. Detalje fra Musikhuset.

Det gode håndværk og det gode købmandskab

Der er kun ét at gøre. Det er at lette på hatten og ønske H.P. Christensen og Sønner A/S et velfortjent tillykke med de 100 år.

Man kan næppe påstå, at de forgangne 100 år ikke har budt på masser af udfordringer. To verdenskrige og andre økonomisk vanskelige perioder har stillet store krav til det at drive virksomhed. Ja, egentlig er det kun de færreste virksomheder forundt at kunne fejre 100-års fødselsdag. En sådan fejrer man kun, hvis man evner at tilpasse sig de skiftende tider, evner at følge med i den teknologiske udvikling og samtidig leverer et produkt, man kan stå inde for og være stolt af.

Fire generationer har til fulde formået at leve op til disse kriterier. Der er tale om en familie, der gennem generationer har været og stadig er dedikeret til den opgave, der ligger i at drive H.P. Christensen & Sønner. Det gode håndværk og det gode købmandskab er ikke blot gået i arv i fire generationer. Det er også forvaltet på bedste vis.

"... det gode håndværk". Detalje fra Antvorskov Kirke.

H.P. Christensen & Sønner har på mange måder sat deres præg på Slagelse. Mange både private og betydelige offentlige byggerier har nydt godt af virksomhedens håndværksmæssige kvaliteter. Et godt omdømme og et generelt ønske om at udvikle virksomheden har gennem årene været en medvirkende årsag til meget arbejde, også uden for kommunegrænsen.

For kunderne er H. P. Christensen & Sønner en attraktiv virksomhed, men historien viser, at virksomheden også er et attraktivt sted at være ansat. Trofaste og loyale medarbejdere har været og er grundstenen i firmaets virke – en væsentlig årsag til at 100-året kan fejres.

Nævnes skal det også, at Iwan Carl Christensen i en periode fra 1991 og ca. 10 år frem sad i Slagelse Erhvervsforenings bestyrelse.

Hjertelig tillykke fra Slagelse Erhvervsråd og erhvervslivet i Slagelse Kommune til en gammel hæderkronet håndværksvirksomhed, som vi er stolte af, og som har al mulig grund til at være stolt af sig selv.

Fortsat held og lykke.

*Poul Møller,
formand for
Slagelse Erhvervsråd*

Hans Peter Christensens treben og værktøj.

“ 1886

Christian den 9. var Danmarks konge,
Estrup styrede landet med foreløbige love,
Andelsbevægelsen buldrede frem,
Irmakæden blev grundlagt på Nørrebro,
og den første Coca Cola blev produceret i USA. ”

Hans Peter Christensen

1886 var året,

hvor Hans Peter Christensen, senere kobbersmed og blikkenslager, blev født i Randers. Det var fredag den 8. oktober, og forældrene var Elsiné Hansen og træhandler Hans Peter Christensen, som var blevet gift i Hobro Kirke i 1879. De havde i forvejen en datter, Petrine Kristine, som de havde fået, mens de boede i Nordregrave i Randers. Det er uvist, hvor de boede, da Hans Peter blev født; men ved hans konfirmation i 1900 boede de i Houmeden 11.

Præsten noterede i øvrigt ved konfirmationen, at Hans Peter havde jævne kundskaber og gav ham et "gx", men at hans opførsel til gengæld var udmærket. Her vurderede han ham til et "mg".

I 1889 får Hans Peter senior og Elsiné endnu en søn, som navngives Carl Frederik, og i 1901 oplyser de, at de har fået syv børn, hvoraf fire ikke overlevede.

Samme år flyttede familien til København og slog sig ned på Frederiksberg, Østre Fasanvej 44, hvor de boede første sal til venstre. Hans Peter senior var fabriksarbejder på "Metalva-refabrikken på Mariendalsvej". Hans Peter junior oplyser, at han var i lære som blikkenslager hos "Blikkenslagermester Berendt i Godthaabsgade". Helt korrekt hed hans mester Carl Ernst Peter Bernt og boede med sin familie i Godthaabsgade 3, mens hans firma, E. Bernt, havde værksted i nr. 1.

Hans Peter Christensen junior har tidligere oplyst til Sorø Amtstidende, at han var uddannet både i Randers og i København. Det må derfor antages, at han efter en kort periode som lærling hos en blikkenslager i Randers har overført og afsluttet sin uddannelse hos blikkenslager Bernt i København. Læretiden var fem år.

Han kom sandsynligvis i lære den 1. november 1900, kort tid efter sin konfirmation i oktober. Der var ikke noget, der hed lærekontakt. Forældrene indgik en mundtlig aftale med mester – udgifter til teknisk skole måtte lærlingene selv betale, hvilket betød, at mange fravalgte denne del af uddannelsen.

Houmeden, Randers omkring år 1900, fotograferet fra Houmeden 11, hvor Hans Peter Christensen boede, da han blev konfirmeret i 1900. På billedet ses Houmeden, Rådhusstorvet og bagerst Rådhuset.

© Randers Lokalhistoriske Arkiv.

Det var hårdt at være i lære. Om sommeren begyndte man kl. 6 om morgenen – om vinteren kl. 7. Yngste lærling kom tidligere for at tænde op og gik senere, når han havde ryddet op. Om sommeren var arbejdstiden til kl. 18, om vinteren til kl. 19, men der var da afsat tid til frokost og middag, og det var også normalt med en pause sidst på eftermiddagen. Mester kunne desuden forlange, at lærlinge kom ind om søndagen, hvor værktøjet skulle vedligeholdes – pudses og smøres.

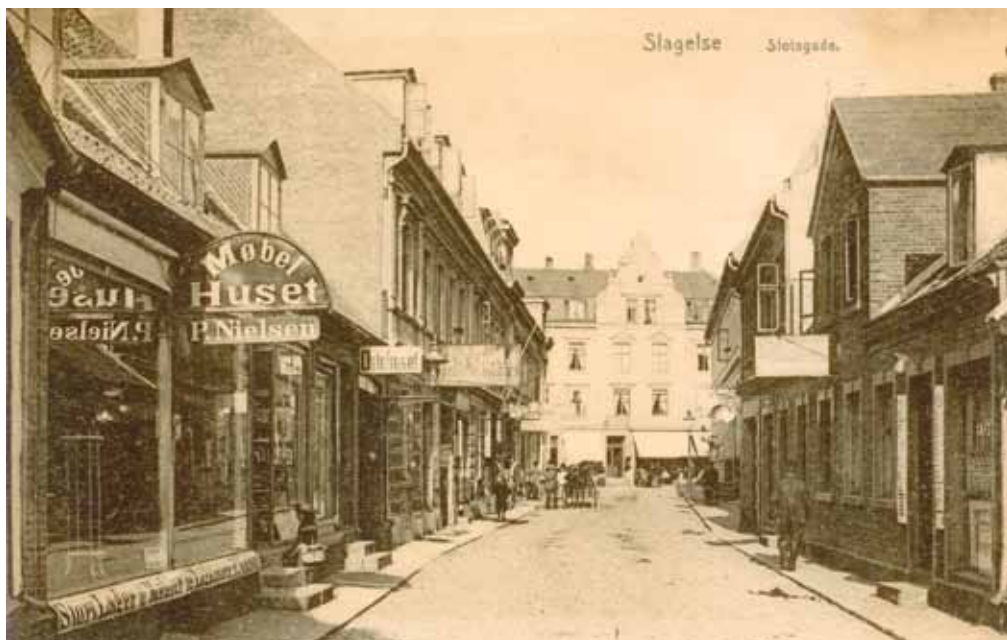
I 1911 boede Hans Peters forældre og lillebroder stadig i lejligheden på Østre Fasanvej. Faderen var portner på Burmeister og Wain, men Hans Peter junior var flyttet hjemmefra. Hvis vi antager, at han har gennemført sin læretid med ét år i Randers og fire år i København, har han fået sit svendebrev som kobbersmed og blikkenslager i løbet af kalenderåret 1906. I februar 1906 var han stadig lærling.

Mellem 1906 og 1911 har han sandsynligvis været indkaldt for at aftjene sin værnepligt. I familien pralede han med, at han var med i den første verdenskrig! "Sprang syv meter med fuld oppakning", sagde han, da barnebarnet, Jette, præsenterede sin forlovede, Per Tærstøl, i fuld uniform.

Det er uvist, om han fortsatte hos sin læremester, eller om han fik en svendeplads andetsteds; men ét er sikkert: Han havnede midt i et gevaldigt byggeboom, hvor der i den grad var behov for blikkenslagere.

Det var et fag med fart på. Der blev naturligvis stadig fremstillet tagrender, nedløbsrør, knæ-rør og svanehalse, som blikkenslagere havde gjort, siden man fravalgte træ som materiale til fordel for metal. Og lygter, lamper, spande, vandkander, kaffekander og andet husgeråd til hjemmet var ligeledes en vigtig del af det daglige værkstedsarbejde, uanset om det var i zink, kobber eller messing. Men det nye var, at ud over fremstilling af tagrender og nedløbs-rør i kilometervis samt tagdækning med zink og skiffer på både mindre og større bygninger, så skulle de samme bygninger forsynes med gas, rindende vand, wc og bad. Tidligere hentede borgerne vand ved byens brønde. Nu skulle der lægges vandrør ud til gårdene og, hos de velhavende, ind i husene. Vandklosetter begyndte at erstatte de gamle latriner. Kobbersmeden og blikkenslageren skulle uddanne sig til gas- og vandmester – han skulle til en prøve. Han blev autoriseret.

Der er ingen tvivl om, at Hans Peter har været en del af denne travle periode i København, at han har videreuddannet sig og, ikke mindst, at han som omhyggelig, dygtig og flittig håndværker har fået sit velfortjente økonomiske afkast af hovedstadens store byggeboom. Det forklarer, at han i allerede i 1911, hvor han kun var 25 år, kunne etablere sig som mester i Slagelse.

Slotsgade i Slagelse, omkring 1900-1910. Postkort fotograferet af Ejnar O. Kull.

På skiltet ud for nr. 6 står der: "A.F. Dørge, Kobbersmed og Blikkenslager".

Adolf Ferdinand Dørge boede i ejendommen i 1906. Han var far til Fritz Edvard Dørge, som solgte sit værksted til Hans Peter Christensen i 1911.

Postkortet er fra Knud Wilken-Jensens samling af Slagelse-Postkort.

... en kobbersmed kom til Slagelse

1911 var året,

hvor Hans Peter Christensen blev ansat som svend hos blikkenslagermester Fritz Edvard Dørge i Slotsgade 6 i Slagelse. Den 13. oktober 1911 får han tildelt borgerskab som kobbersmed og blikkenslager af Slagelse Byfoged og overtager sin mesters virksomhed. Den 21. oktober 1911 indrykker han en velformuleret annonce i Slagelse-Posten, hvor han under overskriften "Ny blikkenslagerforretning" anbefaler sig "til Byens og Omegnens Beboere med alt til Faget henhørende saavel nyt Bygnings- som Mejeri- og al slags Reparationsarbejde". Byen havde godt 10.000 indbyggere, og der var i forvejen fem blikkenslagermestre. Den nyetablerede blikkenslagermester var klar.

Få dage efter at Hans Peter indrykkede sin annonce, skete der det besynderlige, at Fritz Dørge fulgte efter med hele to annoncer i Slagelse-Posten den 23. og 28. oktober 1911, hvor han meddeler, at "Slotsgades gamle Kobbersmede- & Blikkenslagerforretning er flyttet til Slotsgade 5". Han fortsatte altså sin forretning kun få meter fra Hans Peters nyetablerede værksted. Så var der vist lagt op til konkurrence?

Den 26. oktober 1911 behandlede Slagelse Byråd et

"Andragende fra Blikkenslager H.P. Christensen, Østre Fasanvej 44, København, hvori han søger om Autorisation som Gas- og Vandmester i Slagelse, hvor han agter at etablere sig. Hverken Vandværks- eller Gasværksudvalget har noget imod Autorisationen at erindre, naar han underkaster sig de foreskrevne Prøver. Det førstnævnte Udvalg kræver derhos, at han skal være Skatteyder i Slagelse, men kan frafalde Prøven, forsaavidt han har haft Autorisation som Gas- og Vandmester i København. – Bevilges paa Vilkaar, at Andrageren tager fast bopæl heri Byen og aflægger de i Instrukserne for Vandmestre og Gasmestre foreskrevne Prøver".

Der har været en del usikkerhed om, hvornår Hans Peter faktisk kom til Slagelse. Flere kilder angiver 1910, men i 1921 oplyste han, at han kom til byen i 1911, som med ovenstående referat fra byrådet må anses for at være korrekt. Men referatet stiller unægtelig spørgsmål ved, hvor lang tid han faktisk arbejdede som svend hos Fritz Dørge? Og om han havde sin autorisation som Gas- og Vandmester med sig fra København, eller om han gik op til prøven i Slagelse?

Uoverensstemmelsen mellem datoangivelserne 13., 21. og 26. oktober skyldes sandsynligvis sagsbehandlingens rytme i forhold til byfogedens afgørelse og afholdte byrådsmøder.

Værksted i Slotsgade 6

Og så skete det utrolige. Efter kun otte måneder i Slagelse vandt Hans Peter sin første offentlige licitation den 22. august 1912. Byrådet meddelte ham, at han kunne påbegynde blikkenslagerarbejdet "paa Opførelse af et Ammunitionsmagasin" på den lokale kaserne formedelst kr. 91,60. Det må have været en tilfredsstillelse, at han som ung tilflytter kunne

Ny Blikkenslagerforretning.
Lørdag den 21. Oktober aabner undertegnede en velassor-
 teret Blikkenslagerforretning i
6 Slotsgade 6
 og anbefaler mig til Byens og Omegnens Beboere med alt til Faget
 henhørende, saavel nyt Bygnings- som Mejeri- og al Slags Repara-
 tionsarbejde. Hurtig Ekspedition, 1ste Kl.s Arbejde og billige Priser
 skal stedse være mit Formaal.
 Ærbødigst
H. P. Christensen,
 Kobbersmed og Blikkenslager, Slagelse.

Annonce i Slagelse-Posten den 21. oktober 1911.

markere sig over for de kommunale myndigheder – og de andre blikkenslagermestre.
 I juli 1914 konkurrerede Hans Peter om et meget større projekt på Ringsted Kaserne.

Han vandt og kunne i december skrive det anselige beløb på kr. 2.029,50 i sin hovedbog. Nu havde han også bevæget sig uden for Slagelse. Hvordan han har organiseret sig med transport, materialer og medarbejdere vides ikke.

Slotsgade 6 tilhørte træhandler Chr. Sørensen. Hans Peter boede i forhuset, stuen, og betalte kr. 318,50 i husleje om året. Han klarede sig godt. Havde rigeligt at lave, og hans økonomi var i orden. I 1916 oplyste han, at han havde en indtægt på kr. 2.534-, en formue på kr. 2.600-, og at han betalte henholdsvis kr. 30,49 i skat til staten og kr. 146,63 til kommunen.

Han førte et omhyggeligt regnskab over alle forhold vedrørende sin virksomhed, men der findes ingen posteringer vedrørende udbetaling til lønninger. Han var ungkarl, kendt som en arbejdshest og ny i byen. Det er muligt, at han i sine første år som mester ikke har ønsket at fastansætte svende eller at have lærlinge men i stedet foretrak at "hyre" svende eller arbejdsmænd til særlige opgaver. Der var arbejdsløshed blandt blikkenslagersvende, så det har sandsynligvis været nemt at indgå aftaler om ansættelser i kortere perioder.

Og opgaverne var mangeartede:

Hotel Løven i Slagelse:	1 Kaffekande	
1914	1 Lampe	
	1 Kageform	
	1 Buddingeform, forandret	
	2 Kander, repareret	i alt kr. 5,85

1914 Restauratør P. Bygh Løhgaards hus				Salut	Indt.
Juli	19	1 Al. Vandlunge		0 65	
Aug	10	1 Brændt 065 Tage 015		0 80	
	23	1 Pakke af.		0 15	
Sep	22	1 Gruppel af.		0 30	
Okt.	10	1 Brændt 065 af.		0 85	
	20	1 Blikke af ny Brændt 065 af.		3 50	
	21	1 do. Brændt		0 35	
Nov	15	1 Afbr. rust		1 00	
Nov	27	1 do. do.		1 00	
Dec	10	1 gult. Vandbælle 22" x 13"		2 50	
	22	1 Vandlunge	0 15		
		1 Mellemkødet Brændt	0 25	0 40	
Regning	14			11 70	11 70

Side 19 i Hans Peters Christensens hovedbog fra 1914.

Gasmester Lillelund:
1914
Vandledning i Vaskehus repareret
Opgravning, en Mand i 5 Timer
14 Alen nye rør
1 Stk. Vaskudførsel
1 Tragt
1 Kloakrenser i alt kr. 36,25

Bøssemageren, Nyvej
1914
32 Alen Render à 1.20
16 Alen Nedløb 3" à 17.60
8 Alen 8" Vaskerør à 1.10
1 Stk. Retiradehætte 1.50
2 Gasborde à 3.00 i alt kr. 73,12

Også Fritz Dørge, hans tidligere mester, var én af kunderne. I løbet af 1916 købte han materialer og færdige produkter af Hans Peter for et samlet beløb på kr. 149,19.

Ovennævnte eksempler er kun nogle af de mindre krævende. Hans Peter udførte desuden blikkenslagerarbejde til nybygninger adskillige steder i byen. Af hans beskrivelser fremgår det, at det både omhandlede gas, vand og varme, selvom det må erkendes, at tagrender, nedløbsrør og svanehalse stadig fylder meget i hans produktion. – En retiradehætte var datidens form for et toiletbræt.

				21
Fri Høgh, Løvegade 30. 1915.				
Julii	1.	1. Kalkkanar	2 00	
Apr.	14	1. Sand	0 85	
Junii	1	1. Lampglas	0 15	
Aug.	3	1. do.	0 15	
"	"	1. Lampguld	0 35	
"	13	1. Lampglas 10"	0 15	
"	31	Saldo		3 65
"	4. 8		3 65	3 65
1915				
Jan.	1.	Saldo f. f. Sar	3 65	
Mai	11	PA Hambach		3 65
			3 65	3 65

Side 21 i Hans Peters Christensens hovedbog fra 1914.

Og så var hans værksted også stedet, hvor byens borgere kom for at bestille eller at få repareret en vandhane, en lampe eller en kasserolle. Det fylder meget af hans arbejdsdag, og gav ham en regelmæssig indkomst, som han førte et detaljeret regnskab over:

26. januar 1915,

Premierløjtnant Anton, 1 ny Bund i et Fuglebur, kr. 3,50.

19. maj 1915,

Gæstgiver Rasmus Hansen, 1 Stk. Blikvandkande, kr. 2,00.

10. juni 1915,

Slagteriarbejder Petersen, Vandhane kr. 3,00 og Reparation af en Gashane kr. 0,35.

Hans Peter var omhyggelig og påpasselig med sit håndværk, og det var han også med sin økonomi. Han havde et godt forhold til sin bank, Banken for Slagelse og Omegn, men han blev gradvis mindre afhængig af den. Statusoversigterne viser, at han allerede i 1915, få år efter at han havde overtaget forretningen, havde oparbejdet en anelig nettoformue.

Værksted i Løvegade 30

Det kommer derfor ikke som nogen overraskelse, at Hans Peter ønskede at være herre i eget hus og i 1917 flyttede til Løvegade 30, som han købte af muremester P. Hansen. Her indret-

tede han sig med have, butik, værksted og lejere. Han havde bestået sin prøve som gas- og vandmester og kunne med tilfredshed lade male tre skilte ved butiksvinduet: Blikkenslager, Kobbersmed og Aut. Gas- og Vandmester.

Huset var, og er stadig, en smuk bygning. Ud til gaden lå der to butikker, og mellem dem var der en smøge, som førte ind til gården, baghusene og haven. Mod Løvegade har grunden samme bredde som huset, 11,6 meter. 82,5 meter længere nede, mod Frederiksgade, er den lidt smallere. Hans Peter har taget bestik af huset, baghusene, grunden og haven. Han har funderet over den investering, han skulle til at foretage – ikke kun den finansielle investering. Han har tænkt på sin virksomhed og de muligheder, han ville få ved at købe ejendommen. Indretning af værksteder. Kommende udvidelser. Og – hvem ved – måske et kommende familiefirma?

Forretningen gik godt, og der kom flere aftaler med Slagelse Kommune. Den 27. maj 1918 vedtog et enstemmigt byråd at antage Hans Peters tilbud på blikkenslagerarbejde på det nye sygehus, kr. 10.200-, på trods af at det lå mere end kr. 2.000- højere end den billigst bydende. Det tyder på, at byrådet havde tiltro til, at Hans Peter kunne udføre opgaven. Mon ikke han ansatte nogle svende i forbindelse med denne? Både i 1919, 1920 og 1921 vandt han yderligere kommunale licitationer.

Det er så sjældent, at vi historisk kan fastlægge, hvor en person har været på en given dato og et givent tidspunkt. Vi kan fastsætte de fleste kirkelige handlinger; men det er straks mere vanskeligt med de verdslige. Her ved vi, at Hans Peter Christensen var i byrådsalen i Bjergbygade 1 i Slagelse den 20. september 1924 klokken 12.30, hvor han sammen med adskillige af byens håndværksmestre overværede resultatet "Ved Licitationen over Arbejdet ved Istandsættelsen af den gamle Økonomibygning til Inspektørbolig samt ved Omforandringen af det gamle Sygehus til Brug for Garnisonen". Hans Peter fik, igen, arbejde for de kommunale myndigheder.

Tiden var til gas, vand, gasbadeovne, håndvaske, toiletter, indvendige faldrør og centralvarme. Slagelse Byråds forhandlingsprotokoller viser, at der over en længere årrække ved hvert møde blev behandlet ét eller flere "Andragende om Tilladelse til at installere WC". Den 10. september 1928 var der ikke mindre end ni ansøgninger, som alle blev godkendt. Ansøgninger var nummererede, så forvaltningen havde styr på installeringen af disse moderne anlæg.

Blikkenslagerens fagområde fulgte med tiden. Det betød et samarbejde med smedene. De store rør skulle svejses. Det forstod Hans Peter, og i Løvegade lagde han grunden til en ganske anderledes forretning end den, han havde haft i Slotsgade. Blikkenslagerfaget var ikke længere et fag, hvor man kunne arbejde alene. Der skulle samarbejdes med andre fagområder. Det oplagte eksempel var skiffer, som var blevet meget dyr i tiden op til og under den første verdenskrig. Og den blev desuden vanskelig at få fat i. Det gav murerne en chance for at introducere teglsten til fordel for skiffer. Tagdækning havde altid været blikkenslagerens område. Det område snuppede murerne. Noget tilsvarende måtte ikke ske med gas og vand. Det skulle forblive hos blikkenslagerne og ikke afgives til andre fagområder.

Det var Hans Peter helt klar over, og i de følgende år lagde han grunden til et firma, hvor samarbejde med andre fagområder var helt naturligt – og nødvendigt. Han var stadig ungkarl. Han var 33 år. Han havde Slagelse og Vestsjælland foran sig.

*Løvegade 30 – fotograferet mellem 1918 og 1925.
Huset er opført i 1890.*

Christine Olivia Andrea Frederiksen

1915 var året,

hvor Christine flyttede fra Tårnby til Slagelse. Det oplyste hun i 1921, og det må formodes, at hun efter sin konfirmation i Glostrup i 1912 har fået plads i huset i Tårnby, og at hun herfra er rejst til en ny plads i Slagelse.

Hun blev født den 29. august 1898 på Brøndbyvester Nordmark i "Banevogterhuset ved Vegen til Glostrup" som datter af banevogter Christian Matthias Frederiksen og hustru Ane Hansen. Fødestedet var vogterhus nr. 5a, som stadig kan lokaliseres. – Hun og hendes forældre boede på samme adresse både ved hendes konfirmation og ved hendes ægteskab med Hans Peter. Konfirmationen var i øvrigt anderledes end de fleste. Hele årgangen blev konfirmeret i hjemmene, og der har tilsyneladende ikke været tale om en normal konfirmandforberedelse, da præsten ikke har givet hende nogen bedømmelse.

*Grunden mellem Løvegade og Frederiksgade set mod sidstnævnte.
Fotografi fra omkring 1945, hvor området stort set henlå som i 1918.*

I øvrigt omtaler Jørn Otto Christiansen trækvognen til højre i sin beretningen på side 84.

Det vides ikke, hvornår eller hvordan Hans Peter og Christine har mødt hinanden; men den første lysning for deres ægteskab fandt sted i Glostrup Kirke den 13. januar 1918. Forlo-verattesten blev udstedt den 7. januar. Samme dag gav brudens forældre deres samtykke, og den 9. januar udstedte Slagelse Byråds Fattigudvalg en attest, som kunne berolige brudens forældre. Vielsen fandt sted den 2. februar 1918, og Hr. og Fru Christensen kunne herefter flytte ind i Løvegade 30 i Slagelse.

De bosatte sig i forhuset på første sal, hvor de havde Clara Frederiksen, Christines yngre søster, som husassistent. Hun flyttede til Slagelse i 1918. I ejendommen boede desuden fiskehandler Jens Alfred Larsen med sin hustru Emilie og deres fire børn og en tjenestekarl. Jens Alfred havde vildt- og fiskehandel i den ene af butikkerne mod Løvegade. I baghusene

Da fotografen tog dette billede, var det naturligvis på grund af de to børn, men i dag er det interessant at se, hvordan ejendommen Løvegade 30 så ud på den anden side af passagen gennem huset. Den åbne passage er i dag en lukket korridor med adgang til virksomhedens kontorer.

boede arbejdsmand Thorvald Sofus Carl med sin hustru Kathrine og deres tre børn samt tømrer Carl Marius Nielsen og hans hustru Ella med fem børn. Og så var der Ellen Rasmussen samt Caroline Olsen med sin datter Marie. – 25 personer. Utroligt!

Det ændrede sig da også. I 1925 udlejede Hans Peter "kun" til tre familier – i alt 10 personer, og inden for få år var det kun familien Christensen, som boede i Løvegade 30. Det gav mere plads til egen beboelse og, hvad der var nok så vigtigt, til at udnytte sidebygningerne og baghuset til værksted og lager. Den 20. august 1928 bevilgede byrådet Hans Peter dispensation fra "Bygningslovens § 21 for Ejendommen Matr. Nr. 301a af Bygrunden imod Løvegade". Han kunne bygge til – og alligevel var der stadig plads til nødvendige udenomsarealer og have.

Butikken 1

Hans Peter fastholdt sin "småhandel" med husgeråd. Blikkenslagere havde tradition for at have en butik, som lærlingene forsynede med potter, pander, spande, kedler m.m. I butikken kom folk ind fra gaden for at købe eller for at få ting repareret. Det gjorde de stadig, men vareudvalget ændrede sig gradvis fra at være produceret på værkstedet til at være produceret på fabrikker som Glud & Marstrand, Carl Lund m.fl.

Han havde handlet med Glud & Marstrand siden 1914, og ved slutningen af dette år afregnede han for kr. 1.269,03. Det var et anseeligt beløb, og han modtog da også en mindre rabat. Indkøbene fortsatte i de følgende år, og på et fotografi af butikken – fra omkring 1918 til 1925 – ses der adskillige fabriksfremstillede varer i butiksvinduet.

Der er ingen tvivl om, at Hans Peter havde forståelse for betydningen af denne handel. Mange bække små gør en stor å. At han alligevel ikke altid var glad for at arbejde i butikken viser følgende anekdote: Det var Christine, som passede butikken; men når hun havde sin ugentlige tid hos frisøren, måtte Hans Peter vikariere. Han beklagede sig over, at byens fruer, som kom i butikken, altid ville se en kande, som stod på den øverste hylde. Det nægtede han. "De køber den ikke alligevel", sagde han.

Det var også Christine, som havde ansvar for haven. Den lå ned mod Frederiksgade og var totalt hendes domæne. Hun holdt husdyr. En gris, blandt andet. En anden anekdote fortæller, at den efterhånden blev helt tam. Den havde naturligvis et navn, og da den blev slagtet, ville ingen af børnene spise den.

Alle holdt meget af Christine. Hun var venlig og imødekommende. Når mester ikke var til stede, eller ikke så det, kom hun forbi med kaffe og kage.

Fra gode tider til krisetider

Hans Peter forlod princippet om at arbejde alene. Efter flytningen til Løvegade ansatte han sine første svende. Det var periodiske ansættelser, alt efter hvor mange bestillinger han havde. I 1918 ansatte han sin første lærling, Svend Ove Nielsen, som fik sit lærebrev den 15. oktober 1922.

I 1924 ansatte han sin næste lærling, Erik Sørensen, som var fjorten år og kom fra Forlev. Læretiden blev fastsat til fire år, Hans Peter betalte alle udgifter til Teknisk Skole, og Erik fik en ugentlig betaling på 8 kroner det første år stigende til 14 kroner det sidste år. Lønudbetaling hver lørdag aften.

Det var en udmærket betaling. – Tyve år senere begyndte Jørn Otto Christiansen som lærling hos Hans Peter, hvor aflønningen var noget mindre, (se side 85).

Og siden ansættelsen af disse to lærlinge har der altid været lærlinge i Løvegade. Ja, faktisk ikke mindre end 94. Hvis Hans Peter blot havde ansat nogle få lærlinge i sin tid i Slotsgade, kunne firmaet i 2011 have suppleret jubilæet med uddannelsen af 100 blikkenslagersvende.

Lærebrev

Jeg underskrevne Blikkenslagemeester
Hans Peter Christensen i Slagelse
erklærer hermed at
Svend Ove Nielsen
som er født den 20 Juni 1902 i Slagelse
paa Sjælland har uddannet sin Læretid her
paa Værkstedet i Tidrummet fra den 15 Oktober 1918
til den 15 Oktober 1922.

Heri meddeles det Ham hermed det Vidnesbyrd
at Han nu forlader mig som en ærlig
og vel udlært Blikkenslager i alt et
Fagdet henbørende, hvorfor jeg paa det
bedste kan anbefale Ham.

Slagelse den 15 Oktober

Udkast til et lærebrev til Svend Ove Nielsen i 1922. Det er skrevet på en side fra en kassebog og viser en morsom rettelse, hvor Hans Peter, der var jyde, først havde planlagt at skrive "paa Sjælland" efter Slagelse.

I begyndelsen af 1920'erne fik Christine og Hans Peter Christensen børnene

Kaj Edvin Christensen	født i 1919
Poul Frode Christensen	født i 1922
Jørgen Christensen	født i 1925
Edith Christensen	født i 1926

Edvin og Poul blev uddannet blikkenslagere og gik på et senere tidspunkt ind i faderens firma. Jørgen blev uddannet elektriker og Edith fotograf.

Den nye Bygning ved Kirkepladsen.

Ved Licitationen over Udførelsen af Tømrer-, Snedker-, Blikkenslager- og Glarmesterarbejdet samt Centralvarmeinstallationen ved den nye Ejendom paa Pladsen ved Sct. Mikkel's Kirke er indkommet følgende Tilbud:

Blikkenslagerarbejdet: S. A. Christensen og Fr. Madsen 1150 Kr., Willumsen og Dørge 1853 Kr. 93 Øre, H. P. Christensen 1050 Kr. og Chr. Jensen 1300 Kr.

Glarmesterarbejdet: C. Petersen 113 Kr. 50 Øre, Carl A. Andersen 125 Kr., Kaj Petersen 198 Kr. og P. Andersen 170 Kr.

Tømrer- og Snedkerarbejdet: Carl Olsen 10,810 Kr. (Tømrerarb. 6810 Kr. og Snedkerarbejdet 4000 Kr.), Louis Hansen 9450 Kr., Finnich (Snedkerarb.) 4670 Kr., Haupt 10,678 Kr. (henholdsvis 6582 Kr. og 4096 Kr.),

Keinicke (Tømrerarb.) 6220 Kr., Albert Jensen 9740 Kr. (6058 Kr. og 3682 Kr.), Chr. Larsen (Tømrerarbejdet) 6675 Kr., Rs. Madsen 12,430 Kr., Th. Olsen (Tømrerarbejdet) 6700 Kr., K. R. Jørgensen 9585 Kr. (6270 Kr. 3315 Kr.).

Centralvarmeanlægget: Christoffersen, Emil Jensen og Schiønning 2261 Kr., Centralvarme-Kompagniet (Dam Hansen & Ulrich) 2260 Kr. og Fabriken „Slagelse“ 2230 Kr.

Byraadet vedtog i det lukkede Møde i Aftes at antage Tilbudene fra Blikkenslager H. P. Christensen, Glarmester Carl Petersen, Louis Hansen og Fabriken „Slagelse“.

*Skelskør Social-Demokrat,
tirsdag den 15. september 1931*

Tiderne var gode for blikkenslager Hans Peter Christensen. Dygtige håndværkere var efterspurgte. Vandet skulle ikke længere kun ledes til en pumpe på en gårdsplads. Det skulle ind i husene. Og spildevandet skulle ledes væk. Kunderne ville have håndvaske, ja måske flere end én. Det var ikke længere nok at blive vasket ved vasken i køkkenet. Nogle ville erstatte det gamle das i gården med et wc med højt placeret cisterne – træk og slip, som var meget moderne, selvom det faktisk var en gammel engelsk opfindelse fra 1775. Andre skulle have installeret badekar og centralvarme.

Det gav en del konflikter mellem fagene. Måske mere i København end i Slagelse, hvor blikkenslagere og rørsmede havde en mere pragmatisk indstilling. Kunne de blive enige, kunne de samarbejde – så var det til fælles bedste.

Og det viste de blandt andet, når de samarbejdede ved opførelsen af de mange klassiske murerstervillaer, som blev bygget i denne periode. Et eksempel er Hans Peters tilbud fra 1935 til mekaniker C. Jensen "Angaaende Centralvarmeanlæg og Varmtvandsforsyning i Villa", hvor H.P. nævner ord som "Centralvarme, Varmtvandsforsyning, Radiatorer, og Varmtvandsbeholdere", (se side 28). Der var sandelig sket noget siden kobbersmeden kom til Slagelse i 1911.

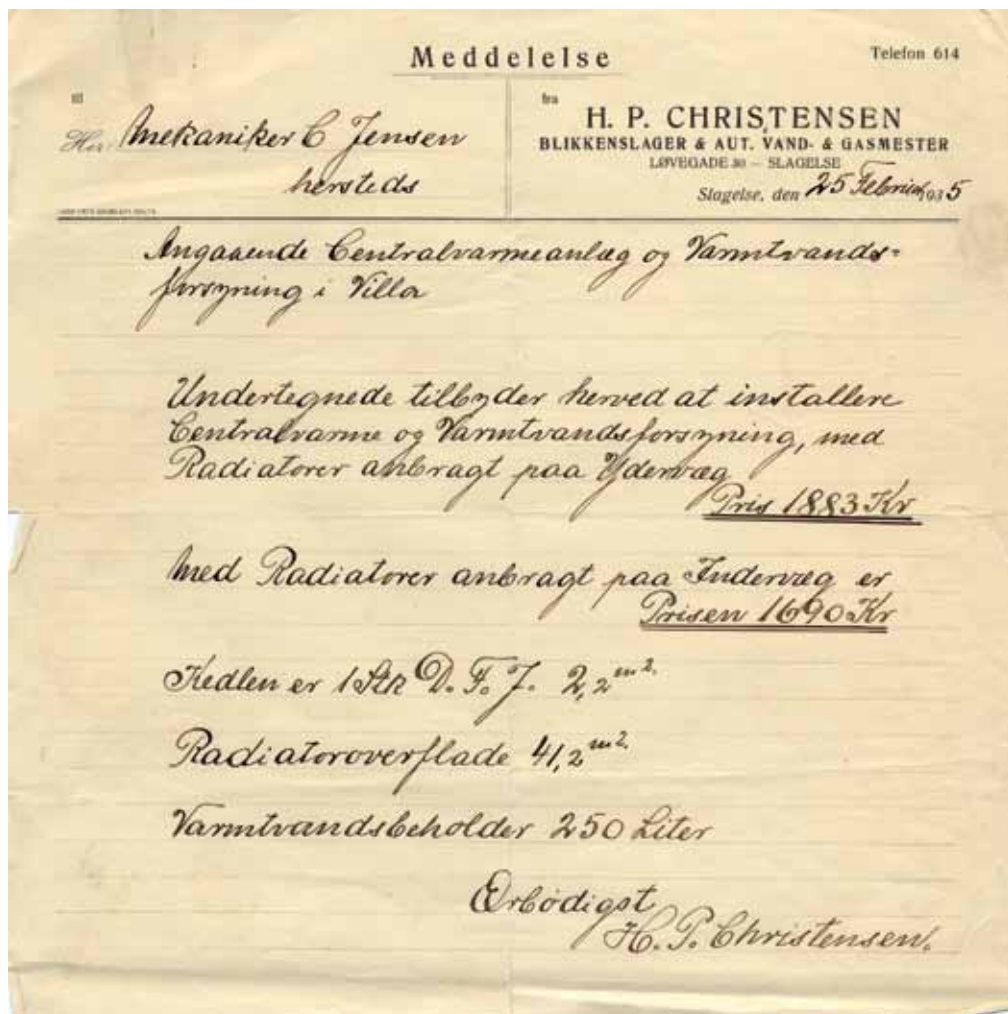
Der var stil over Hans Peter Christensen, da han i 1929 lod sig fotografere i smoking med knækflip. Her er billedet benyttet til et kørekort ved en senere lejlighed. (Se også side 111).

Når Hans Peter afgav tilbud på blikkenslagerarbejde ved nybyggeri, var han nok mere på hjemmebane. Med en del svende og lærlinge i ryggen var han involveret i byggerier flere steder i byen, og i september 1931 vandt han en licitation vedrørende "Den nye Ejendom paa Pladsen ved Sct. Mikkel's Kirke". I en slutspurt med tre andre kolleger fik han arbejdet med en difference på kr. 100-.

Tiderne blev vanskelige. I 1929 kollapsede den amerikanske økonomi, og krisen bredte sig hurtigt til resten af verden. I Danmark skete det med en del forsinkelse. Vi importerede mange råvarer, fik dem billigere end sædvanlig og kunne på den måde ride noget af stormen af. Men vi undgik ikke problemerne.

Hans Peters fordel var, at han stadig kunne det gamle håndværk, som også omfattede reparationer. I en krisetid tænker forbrugeren sig mere om, før han eller hun køber nyt til erstatning for noget gammelt. Er det nødvendigt? Kan det repareres? Der er ingen tvivl om, at han havde forståelse for dette. Og han var parat til at rykke ud til reparationer af mange slags. – Men mon ikke han i ledige stunder satte sine ansatte til at lave tagrender, nedløbsrør, knærør og svanehalse. Dem skulle der nok blive brug for.

H.P. Christensens tilbud om at udføre "Centralvarmeanlæg og Varmtvandsforsyning" til Mekaniker C. Jensen – skrevet med en smuk og sirlig håndskrift. 1935.

I 1929 blev Hans Peter medlem af Odd Fellow Ordenen, loge nr. 35, Concordia i Frederiksgade på anbefaling af L.C. Larsen. Han var glad for dette medlemskab, som ud over at give ham megen social tilfredsstillelse også var med til at styrke udviklingen af hans virksomhed. Han var inspektør fra 1932 til 1934, og han fik tildelt ordenens Hædersstegn i 1954, da han havde været medlem i 25 år.

Efter en kedelig sag, hvor en borger beklagede sig over kvaliteten af en wc-installation, som ikke var korrekt udført, valgte Slagelse Byråd i april 1936 at offentliggøre en liste over "Autoriserede Vand- og Gasmestre samt W.C. Installatører". Her var H.P. Christensen nævnt under begge områder. Han stod – tilfældigvis – næstøverst på listen, hvilket sandsynligvis også har været en fordel.

Byens skoler fulgte med tiden, og i den forbindelse vandt firmaet endnu en kommunal licitation den 22. juni 1936. Denne gang var det installering af "Trugklosetter og automatiske Skyllecisterner" på Vestre Skole – skolen hvor både Poul, Jørgen og Edith stadig var elever. Nu blev det Hans Peters opgave at sørge for tidssvarende sanitære forhold til skolens lærere og elever – og hans egne børn.

Slagelse voksede. Fra omkring 10.000 indbyggere i 1911, da Hans Peter kom til byen, var der i 1920 15.000 indbyggere. Og dette tal steg med omkring 2.000 pr. tiår til 19.000 i 1940. Og i samme kalenderår var der ikke mindre end 15 blikkenslagermestre og gas- og vandmestre i byen. Der var ikke arbejde til alle mestrene. Det betød arbejdsløshed blandt blikkenslagersvendene.

Kaj Edvin Christensen, omkring 1958.

Kaj Edvin Christensen

1940 var året,

hvor Christine og Hans Peters ældste søn, Kaj Edvin Christensen, indtrådte i virksomheden, som året efter ændrede navn til H. P. Christensen & Søn. Det var også året, hvor der blev oprettet et supplerende værksted på Schweizerpladsen 10 – den 27. november 1940.

Det var en vanskelig tid. Krigen og besættelsen ændrede med et slag tidligere normer for arbejdsmarkedet – også for forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Hans Peter Christensen havde, siden han begyndte som ung svend, oplevet urolige perioder for både blikkenslagere og andre håndværkere. Der havde været strejker. Der havde været lockouter. Nu oplevede han uoverensstemmelser vedrørende arbejdsforhold, arbejdstid, timeløn, priskurranter, lærlingelovgivning etc.

Staten indførte lønstop samt forbud mod strejker og lockouter og overtog stort set alle reguleringer af arbejdsmarkedets forhold. Byggeriet gik i stå. Håndværksmestrene kunne ikke få fat i de materialer, de var vant til at benytte. Nogle særdeles kolde vintre gjorde ikke livet lettere, så der var kun én udvej: reparation og genbrug af materialer.

Og på netop dette område var firmaet H.P. Christensen & Søn suveræne, hvilket er én af hovedårsagerne til, at Hans Peter og Edvin klarede sig igennem endnu en krisetid.

Edvin havde gået i skole på Vestre Skole i Slagelse. Han kom i lære hos sin far i 1933 og blev udlært i 1938. Blandt de mange lærekontrakter, som ligger i familiens arkiv, er der ikke én for Edvin. Helt efter datidens regler kunne en ung mand udmærket lade sig oplære hos sin far, uden at der skulle oprettes en egentlig kontrakt. Der må dog alligevel have været en diskussion mellem Hans Peter og Edvin, for mellem lærekontrakterne ligger der et hastigt nedskrevet "Lærebrev" – skrevet på en fortrykt meddelelsesformular. Det er sandsynligvis et udkast til det endelige lærebrev:

*Hans Peter Christensen med sit personale omkring 1931. I baggrunden ses Frederiksgade.
Til venstre for Hans Peter ses Edvin.*

Billedet fra Hans Peter Christensens værksted i 1947 er reproducet fra bogen "Slagelse, Vestsjællands Hovedstad".

Kvaliteten er ikke optimal, men det er det eneste værkstedsbillede, som eksisterer fra denne periode.

"Jeg undertegnede Blikkenslager Hans Peter Christensen, Løvegade 30, Slagelse Erklærer herved at
Kaj Edvin Christensen
som er født den 12. november 1919 i Slagelse har udstået sin Læretid her paa Værkstedet i Tidsrummet fra den 12. juli 1933 til 12. november 1938.

Det meddeles ham herved det Vidnesbyrd, at han er en duelig og vel oplært Blikkenslager saavel til Sanitet og Centralvarme.

Ærbødigst

H.P. Christensen"

Så var det formelle sat på plads. – Edvin fik for øvrigt et særdeles glimrende skolebevis fra Teknisk Skole den 20. oktober 1938 med et gennemsnit på 5,2, "mgx" og fik topkarakter i regning og fagtegning med "ug" i begge fag. Svendebrevet blev dateret den 29. oktober 1938.

Derpå tog han til Korsør, hvor han fik arbejde som svend, indtil han kort tid efter sin 21-års fødselsdag i november 1940 blev kompagnon i firmaet. Han var gift med Else Jacobsen, datter af den legendariske Frederik Jacobsen, "Jacob", der var scenemester på "Casino"-Teatret, Slagelse i mere end 50 år. Da han indtrådte i firmaet, flyttede han med sin familie ind i Løvegade nr. 30. Hans Peter og Christine flyttede til en lejlighed på Schweizerpladsen 10, en ejendom som de var medejere af.

Et firma – to værksteder

Hans Peter indrettede sig i et værksted i gården på Schweizerpladsen 10, hvor han fabrikerede tagrender og nedløbsrør samt beskæftigede sig med reparationsarbejde.

Renovationsarbejdere kom regelmæssigt forbi med beskadigede skraldespande. De var fremstillet af galvaniseret jern. De var store, tunge og uhåndterlige, og et fald fra en lastvogn

Schweizerpladsen i Slagelse. Fotograf ukendt.

Billedet er taget inden opførelsen af Jernbanegade 1 omkring 1933/34.

Den anden ejendom fra højre er nr. 10, hvor Christine og Hans Peter Christensen boede i lejligheden på 2. sal - i hele husets længde - fra 1940 til 1959.

Postkortet er fra Knud Wilken-Jensens samling af Slagelse-Postkort.

kunne hurtigt resultere i reparationsordrer fra det kommunale renovationsvæsen. Det må have gjort et stort indtryk på familie, venner og kolleger; for da Hans Peter den 8. oktober 1956 fyldte 70 år, fremstillede svendene en mini-skraldespand til ham. Ikke i galvaniseret jern, men i mere ædle materialer og udført, så den erfarne mester ikke kunne beklage sig over den håndværksmæssige udførelse.

Derudover reparerede han dunke og beholdere af forskellig art for lokale handlende og værksteder. Og, som tidligere, fik den gamle kobbersmed besøg af private, som skulle have ham til at kigge på deres potter og pander fra køkkenet og vandkander fra haven, i en tid hvor reparation var en dyd af nødvendighed.

Lærlingene kom på skift på hans værksted. Dels for at hjælpe ham, men sandelig også for at få kontakt med det oprindelige håndværk, som efterhånden var noget fortrængt. Kun den gamle blikkenslager kunne fortælle og demonstrere, når de skulle indføres i mystikken om svanehalse, endebunde og tude. De skulle også lære at vulste tagrender, og de fik både læst og påskrevet, hvis de ikke lyttede, og hvis de ikke udførte arbejdet korrekt. Af og til gik det galt, og for at undgå påtale smuttede drengene ned til værkstedet i Løvegade i midt-dagspausen. Her lavede de en ny vulst, som de så tog med tilbage til Schweizerpladsen efter pausen. Det skulle mester naturligvis ikke vide noget om. – Sammen med Hans Peter sørgede

lærlingene for, at H.P. Christensen & Søn altid havde et omfattende lager af render, nedløb og knærør.

Der er ingen tvivl om, at Hans Peter nød at være i sit nye domæne. Han var igen kobbersmed, og det passede ham fint, at sønnen overtog de større opgaver og den administrative del af virksomheden. Efter hans opfattelse har der sikkert været for meget fart på.

*Rejsegilde i begyndelsen af 1950'erne.
Den unge mester Edvin ses yderst til venstre i billedet, og det fornemmes,
at han, som den yngste, stadig holder sig lidt i baggrunden.
Det skulle ændre sig.*

Den unge mester

I Løvegade ændrede dagligdagen sig også. Edvin viste sig at være en dygtig administrator. Han var bogligt indstillet og udpræget regnskabskyndig. Han indførte en ny ledelsesstil. Han var på værkstedet og førte tilsyn med svende og lærlinge, han besøgte byggepladserne, men mest brugte han sin tid som den opsøgende håndværksmester på udkig efter nye arbejdsopgaver. Og det var han rigtig god til. I de følgende år – især efter besættelsen – var det ham, som skaffede de mange aftaler hjem. Og det blev under ham, at firmaet udvidede sit virkeområde til store dele af Sjælland.

Den 1. april 1941 offentliggjorde Slagelse Byråd en liste over "Autoriserede Vand- og Gasmestre samt WC-Installatører", hvor både Hans Peter og Edvin nævnes – som to selvstændige virksomheder. Samme år vinder Edvin to licitationer, som må have varmet i en økonomisk

*Oliemaleri på lærred, Hans Peter Christensen på sit værksted,
Chr. F. Vognsen, 1956, 31 x 37 cm.*

vanskelig tid. Det var den nye gymnastiksal på Vestre Skole, hvor han fik overdraget både blikkenslagerarbejdet og installation af sanitet. Den unge mester havde markeret sig, som han far gjorde det i 1912.

Edvin var passioneret fodboldtilhænger og havde været aktiv spiller i SBI – Slagelse Boldklub og Idrætsforening, hvor han bl.a. havde spillet sammen med Harry Andreasen, Åge Erslev og Eigil Rasmussen (Lause). Det nød lærlingene godt af, når de mødte om lørdagen for at gøre rent og feje på værkstedet. Når de var færdige, blev der spillet fodbold i baggården, og der blev knust mange ruder på den bekostning. I kampene deltog både Edvin og hans sønner. – I øvrigt har H.P. Christensen & Sønner A/S altid været sponsor for SBI – i dag FC Vestsjælland og mange andre foreninger.

Nu var det ikke sådan, at de to værksteder fungerede uafhængige af hinanden. Der var blot tale om en fornuftig arbejdsdeling mellem to mestre – til glæde for dem begge – og til gavn for virksomheden og de ansatte. Tiderne var stadig vanskelige. Konkurrencen var stor. I 1947 var byen vokset til omkring 22.000 indbyggere, og der var tretten blikkenslagere, som næsten alle var autoriserede gas- og vandmestre. Og ordet "sanitet" begyndte at krybe ind i blikkenslagerens sprogbrug.

Så på trods af to "geografisk" adskilte værksteder, fungerede virksomheden stadig som ét firma. Der var senior, Hans Peter, som kunne træffes på sit værksted eller på telefon 614. Og

H. P. Christensen & Søn

Blikkenslager & Skiferdækker . Aut. Gas- & Vandmester

Schweizerpladsen 10 . Telefon 614 (Senior)

Løvegade 30 . Telefon 1341 (Junior)

Slagelse, den 2 Marts 1946

Alle sanitære Installationer

SAARSBØ

W. C. Anlæg,
Badeanlæg,
Toiletindretning
m. m.

udføres med største Omhu
og fuld Garanti

W. C. Installationer
i gamle Ejendomme
udføres

Bygningsarbejde
gammelt og nyt ud-
føres hurtigt og af
bedste Materialer til
rimelige Priser

Reparationer
af gamle Zinktage og
Badeovne

Tilbud og Overslag
gratis

Herr. Tømreren J. Nielsen, Bødstrup.

Angaaende Lovatykkegaard. Sørbymagle.

Herved har vi Fornøjelsen at tilbyde levering og
Montering af 4 Haandvaske med Haner, Bundventiler og Afløb
ført til Gulvrister samt 1 Stk. W.C. med 4" asf. Afløb ført
ca. 1/2 m. udenfor Grund, alt for en samlet Pris af:

Kr. 850,00

N.B. Alt vedrørende Vandinstallationen er ikke medregnet
i ovenstaaende Pris.

Arbejdsigt

H. P. Christensen & Søn

Blikkenslagere

Aut. Vand- & Gasmestre

Løvegade 30 - Slagelse

T. 614, 1341

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Edvin Christensen', written over the printed company name and address.

Edvin Christensens tilbud om installation
"af 4 Haandvaske med Haner, Bundventiler og Afløb"
til tømrermester J. Nielsen, Bødstrup
- sirligt skrevet på skrivemaskine. 1946.

der var junior, som kunne træffes på sit værksted eller kontor på telefon 1341. Udtrykkene "senior" og "junior" blev faktisk brugt på fortrykte meddelelsesformularer, tilbud og fakturaer.

Edvin var ikke kun aktiv i virksomheden. Han var kasserer i Slagelse lokale afdeling af arbejdsgiverforeningen i mere end 30 år, han sad i repræsentantskabet for Sjællandske Bank, tidligere Slagelse Bank, i længere perioder, og han var i perioder medlem af bestyrelserne for Slagelse Rør- og Sanitetslaug samt Sorø Amts Blikkenslagerlaug. I 1947 fulgte han sin far som medlem af Odd Fellow Ordenen i Frederiksgade på anbefaling af Tommy Beinkamp. Han var medlem til sin død og fik tildelt ordenens Erindringstegn i 1975.

Nye tider

Firmaet reklamerede med, at de var blikkenslagere, skifferdækkere og autoriserede gas- og vandmestre, og Edvin tilbød "alle sanitære Installationer saasom W.C. Anlæg, Badeanlæg, Toiletindretning udført med største Omhu og fuld Garanti". Han var sig bevidst, at firmaet ikke kun skulle satse på nybygninger eller nye installationer i ældre bygninger, men at han i høj grad også skulle tilbyde at udføre reparationer.

"W.C. Installationer i gamle Ejendomme udføres", "Bygningsarbejde gammelt og nyt udføres hurtigt og af bedste Materialer til rimelige Priser" og "Reparationer af gamle Zinktage og Badeovne" – jo, virksomheden var kommet godt i gang efter besættelsen. Edwins tilbud til tømrermester J. Nielsen – omtalt på forrige side – er et godt eksempel på dette.

Om han fik denne levering, ved vi ikke, men han reklamerede med, at han gav "Tilbud og Overslag gratis", så han måtte naturligvis også være forberedt på, at han af og til måtte arbejde uden gevinst. – Men lad os antage, at han sikrede dette arbejde til H.P. Christensen & Søn. Det ville nemlig ikke give transportproblemer at arbejde i Sørbymagle, for i 1944 købte firmaet en mindre lastbil, en Chevrolet af den type, hvor motor og førersæde næsten fyldte mere end selve ladet.

Else og Edvin Christensen fik børnene

John Louis Christensen	født i 1940
Iwan Carl Christensen	født i 1953
Maj-Britt Christensen	født i 1960

John og Iwan blev uddannet blikkenslagere og gik på et senere tidspunkt ind i familiefirmaet. Maj-Britt blev uddannet i fødevarebranchen.

*Poul Frode Christensen,
omkring 1961.*

Poul Frode Christensen

1949 var året,

hvor Edvin Christensens broder, Poul Frode Christensen, indtrådte i virksomheden, som ændrede navn til H. P. Christensen & Sønner, og det var også omkring denne periode, at tiderne begyndte at ændre sig markant. Der kom gang i byggeriet, og arbejdsløshedsprocenten blandt blikkenslagere var faldende.

Poul havde som sin broder gået i skole på Vestre Skole i Slagelse og havde overvejet at uddanne sig til elektriker. Han ændrede mening, ville være blikkenslager og valgte at få sin uddannelse uden for Slagelse. I 1936 rejste han til København, hvor han kom i lære hos blikkenslagermester Olaf A. Jensen, Junior. Det var et velrenommeret værksted, og der er ingen tvivl om, at det også var et eftertragtet uddannelsessted.

Han fik sin teoretiske undervisning på Københavns Blikkenslager-, Gas-, Vand- og Sanitetslaugs Fagskole, og da han den 1. maj 1941 fik sit svendebrev, blev han indstillet til bronze-medalje.

Han blev i København efter sin læretid. Han aftjente sin værnepligt ved søværnet i begyndelsen af besættelsen – formentlig to år – og var i en periode stationeret på Middelgrunden. Han har efter alt at dømme også arbejdet som blikkenslager, mens han gik på Teknologisk Institut, hvor han bestod sin eksamen som vvs-installatør.

Poul Frode Christensens svendebrev fra 1941. Diplomet måler 45 x 33 cm.

Poul blev gift med Jytte Lilli Jacobsen, søster til Else, Edvins hustru.

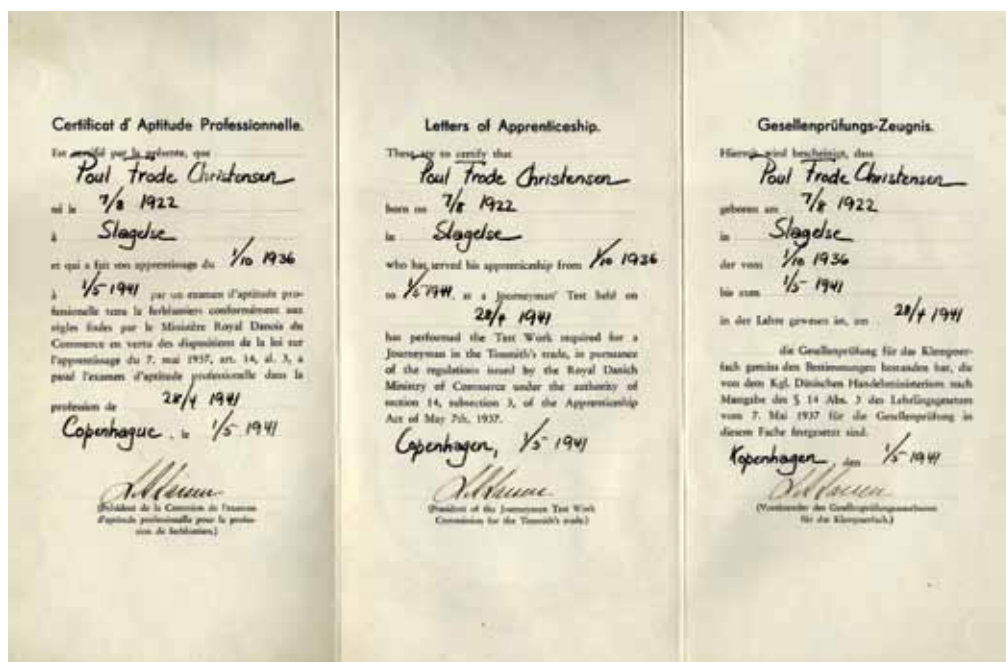
Jytte og Poul Christensen fik børnene

Jette Christensen født i 1943

Lisbeth Christensen født i 1952

Hans Jacob Christensen født i 1958

Jette blev uddannet isenkræmmer og gift med Per Tærsebøl, senere borgmester i Helsingør, Lisbeth uddannede sig til pædagog, og Hans Jacob blev uddannet blikkenslager, men læste efterfølgende musik på Københavns Universitet.

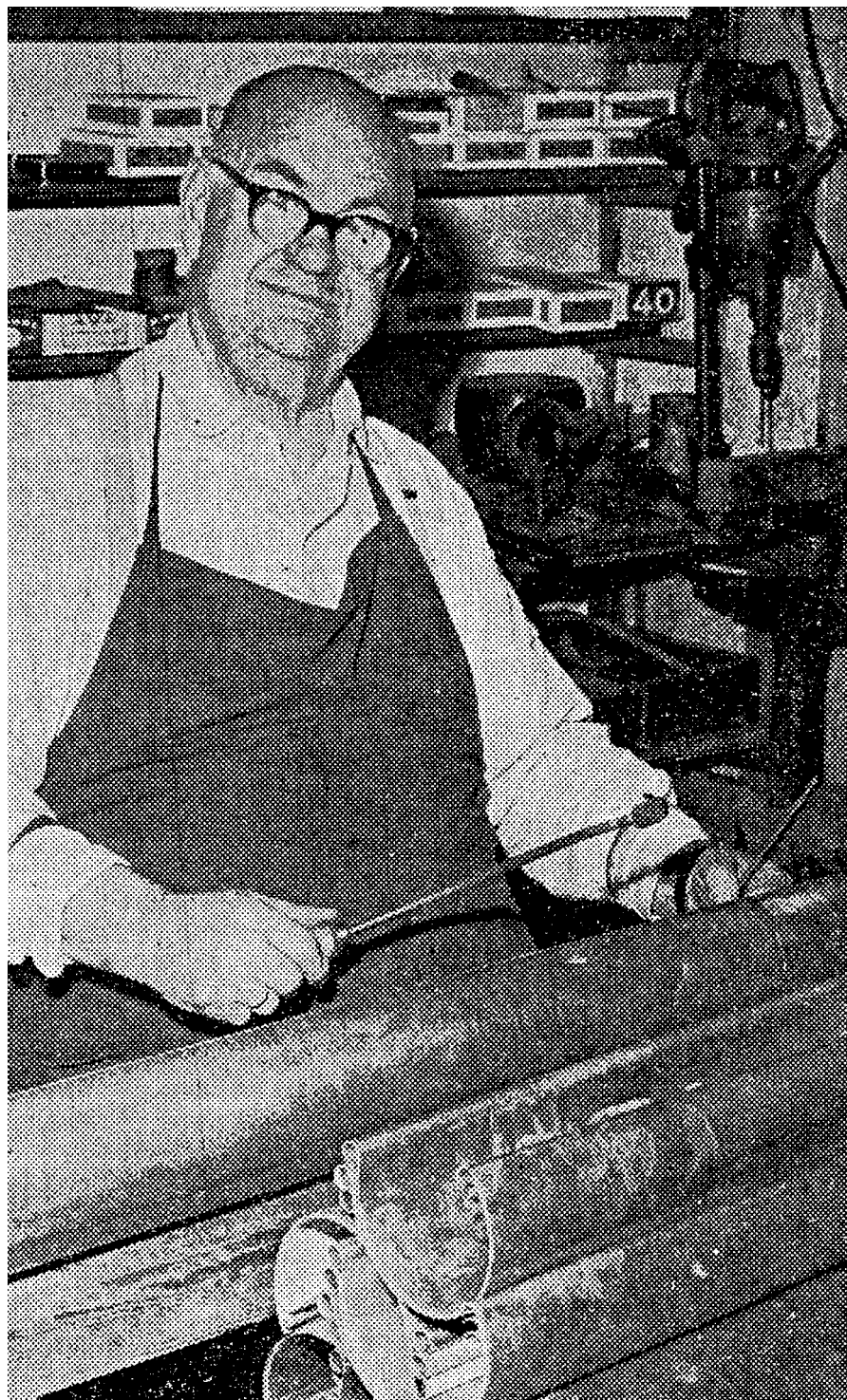
Svendebrevet er foldet tre gange og limet ind i en smuk lille mappe.

Når det foldes ud, kan der på bagsiden læses oversættelser til fransk, engelsk og tysk.

Poul var parat til at drage ud i verden.

Poul var den dygtige og indsigtsfulde håndværker med det store overblik. Han var omhyggelig med sit arbejde, både det administrative og det praktiske. Han og Edvin mødtes hver morgen før arbejdstid for at planlægge dagen sammen, hvorefter Poul cyklede ud til de forskellige arbejdspladser for at tjekke op på igangværende projekter. Det var vigtigt for ham, at svendene fik ansvar og havde det godt med deres arbejde.

Han var, ligesom sin far og sin broder, medlem af Odd Fellow Ordenen i Frederiksgade. Det blev han i 1956 på anbefaling af murermester Viggo Larsen. Han udtrådte af Concordia i 1993.

Sjællands Posten bragte den 11. oktober 1961 dette billede af Hans Peter Christensen på sit værksted Schweizerpladsen 10.

Hans Peter Christensens originale treben med tagrender, nedløbsrør og knæør som baggrund. – Det er oldebarnet Claus Barney Christensen, hvis hånd fører hammeren.

Vand, Varme, Sanitet

Poul havde fælles kontor med sin broder, men efterhånden foretrak han at arbejde hjemme-fra. Han kom stadig til morgenmøderne, som var vigtige for den daglige kommunikation i ledelsen, men når han havde været en tur rundt på byggepladserne i byen eller den nærmeste omegn, vendte han ikke tilbage til kontoret men tog direkte hjem. Her havde han indrettet sig en arbejdsplads, hvor han kunne planlægge, beregne og udarbejde tilbud. Løvegade var for hektisk for ham. – Det lysnede for beskæftigelsen inden for byggefagene og dermed også for blikkenslagerne. Større udbud af projekter og mindre arbejdsløshed var de gode nyheder. Gamle boligkvarterer blev saneret, og der blev bygget mange nye boligblokke. Begge områder med moderne toiletter og køkkener.

Af en kassebog fra 1953 til 1956 fremgår det, at der var kunder med store bestillinger: Andelsmejeriet "Landsogn", Sorø Amts Vejevæsen, Antvorskov Teglværk, Slagelse Dampmølle og Andersvænge. Og der var private kunder med mindre ordrer: fru Thomsen, malermester Lindberg, Møller på Valbyvej og fru Larsen. Alt fra centralvarme til dryppende vandhaner. Alle fik den samme opmærksomhed. Det var naturligt.

Tiderne havde ændret sig, og svendeprøverne blev også ændret. I 1955 indstillede Edvin og Poul deres lærling Tage Skriver Dinesen til svendeprøve. Som hovedopgave kunne han vælge tre klassiske emner fra 35 forslag fordelt på blik, messing, galvaniseret jern, zink eller kobber. Tage valgte følgende fra emnet "zink":

- “- Lys med Z-Sprosser, Midtersprosse samt Inddækningskant til Skifer eller Paptag
- Halvrund dobbelt Gæring med Tud, Bund og Svanehals, mindste Dimension 25 cm. Tilskæring af Rende, Rør, Tud (skraa Bund)
- 5 Stk. løse Bogstaver, 25 cm. høje

Som tillægsopgave, "Rør og Sanitet" valgte han:

- W.C. komplet med Forbindelse til Afløb og Vandledning."

Nu hed det vvs – vand, varme og sanitet. Blikkenslageren blev rør- og sanitetsekspert. Og det helt nye var afløbsrør af pvc, som supplerede, og måske af og til erstattede, rør af støbejern og bly. Toiletter med højt skyl blev erstattet med lavtskylende, og de let bøjelige kobberrør gjorde monteringsarbejdet nemmere. Det var nye og travle tider for Edvin og Poul – og Hans Peter. Sidstnævnte opholdt sig mest på Schweizerpladsen og var mindre og mindre involveret i den daglige ledelse, men i Løvegade var der godt nok fart på, og det har sikkert ikke altid været muligt for Poul at cykle rundt til arbejdspladserne. Bilen var blevet en nødvendighed.

1957 var året,

hvor Hans Peter Christensen, 71 år gammel, forlod ledelsen af sit livsværk. Han og Christine boede stadig på Schweizerpladsen 10, hvor han havde sit værksted i gården – et værksted som han blev ved med at benytte i årene der fulgte. Ja, Edvin fortsatte faktisk med at sende lærlinge op til faderen for at hjælpe ham med at vulste tagrender.

I forbindelse med Hans Peters 75-årsdag bragte Sjællands Posten den 11. oktober 1961 et billede af den gamle kobbersmed ved sit arbejdsbord. Det er et godt billede. Han ser glad ud, som han sidder med værktøjet i hænderne og med metervis af tagrender foran sig, (se side 40). Han erkendte, at værkstedet måske efterhånden var ligeså meget til glæde for børnebørnene som for ham selv. Han har et underfundigt smil på læben, som om han tænker, hvad han med sin jyske beskedenhed måske ikke ville sige. "Det var nu ikke så ringe endda". Den trivelige og joviale blikkenslager var blevet en kendt skikkelse i bybilledet. Mange kendte ham personligt. De fleste havde hørt historien om kobbersmeden, som kom fra Randers via København til Slagelse og blev mester med stort M.

Som blikkenslager var han respekteret blandt kolleger, blandt politikere og blandt kunder. Han kunne være noget brysk, noget kontant, ville man nok sige i dag. Han havde aldrig sparet sig selv. Han var gået helhjertet til faget, forlangte arbejdsindsats og kvalitet. Mødte til tiden – eller noget før. Blev til fyraften – eller noget senere. Det var svært at leve op til – som søn, som svend, som lærling. Men det skabte en respekt, som sikkert var nødvendig dengang, og som én af hans lærlinge har udtalt: "Han var en stor mand – i dobbelt forstand. Og han var et godt menneske bag sin barske facon. Han satte sig i respekt – og det kunne han – for han beherskede blikkenslagerfaget. Og han vidste, hvad han ville".

Privat var han anderledes afslappet. Når han kom hjem, satte han sig tungt i lænestolen med benene fremme og kaldte: "Christine, knap mine støvler op". Og det gjorde hun. Han holdt af musik og spillede klaver. Elskede at danse og gjorde det let og elegant, sin store størrelse til trods. Hans bedste ven var Carl Kit. Han hed naturligvis ikke Kit, men han var glarmester, (se side 46). De tog på ture sammen til København, og det var med høj cigarføring. Og de tog på udflugter med familierne. Madkurve og øl. – Hans Peter Christensen og Christine flyttede til Frederiksgade 13 i 1959. Hans Peter døde i 1967. Christine i 1987.

*Hans Peter Christensen fotograferet ca. 1951
i forbindelse med firmaets 40-års jubilæum.*

*Christine Olivia Andrea Christensen,
fotograferet i 1969 af datteren Edith Foli.*

Hugo Mølvigs tegninger af vennen Hans Peter

Hugo Mølvig (1914-1985),
pennetegninger med tuschlavering, 350 x 450 mm.
Billederne var en foræring fra kunstneren til
Hans Peter Christensen i forbindelse med firmaets 50-års jubilæum.
I mangel af viden om Hans Peters fysiognomi som ung,
har Mølvig benyttet sig af Edvin som model.

Fra familiens fotoalbum

*Hans Peter Christensen til højre med vennen Carl "Kit", ca. 1940.
Glarmester Carl Petersen havde forretning på Nytorv 15.*

*Christine og Hans Peter Christensen
fotograferet af en "kanonfotograf" i København omkring 1940.*

Hans Peter Christensens 60-års fødselsdag, 1946.

*Hans Peter Christensen i festligt lag ved en sammenkomst i logen omkring 1960.
Christine til højre for Hans Peter.*

Christine og Hans Peter Christensens solvbryllup, 1943

Hans Peter og Christine Christensen ved festmiddagen den 13. oktober 1961.

Rådhuspladsen 2011.

Da Rådhuspladsen eksploderede

Fra slutningen af 1950'erne blev det nødvendigt at indgå samarbejde med håndværksmestre fra andre fagområder, så de sammen kunne løse større opgaver. Det var ikke noget nyt for H.P. Christensen & Sønner – det nye var den målestok, det kom til at foregå i. Konsortier blev dannet for sammen at kunne tilbyde større arbejder med bred ekspertise og erfaring. De mindre håndværksmestre slog sig sammen for i fællesskab at kunne byde ind på større bygningsarbejder.

Edvin og Poul var forskellige. Måske endog meget forskellige, men de var hinandens særlige kompetencer bevidst, og med gensidig respekt skabte de et værksted med god administrativ og praktisk ledelse. Med en loyal og dygtig medarbejderstab, hvoraf mange havde været ansat i adskillige år, blev virksomheden i løbet de næste mange år involveret i særdeles store projekter. – Et af disse var den nye Rådhusplads.

Skulle der have været borgere i Slagelse, som ikke helt havde forstået omfanget af planerne for byggeriet omkring det nye rådhus, så fik de syn for sagn den 12. oktober 1961. I en stort opsat artikel i Sorø Amtstidende beskrev redaktør Mogens E. Pedersen (mep) dette kæmpe projekt, og som illustration gengav han et fotografi af Rådhuspladsen i avissidens fulde bredde. Fotografen havde placeret sig på 2. sal i det såkaldte lægehus, Smedegade 6. Billedet blev taget mod det nye rådhus, og han sikrede sig, at "randbebyggelsen" kom med i dette panoramabillede.

På billedet har en kreativ medarbejder med sort og hvid tusch illustreret, hvad byen "havde gang i". Første del, Østerport og Torvegården, var taget i brug. Rådhuspassagen var tæt på færdiggørelse. Slagelse Rådhus og Slagelse Handelsskole var under opførelse, og Sygekas-

“... opført af private håndværkere, da de syntes, at Slagelse ikke kunne være bekendt, at man ikke havde et rådhus”. – John Louis Christensen.

sebygningen var netop påbegyndt. Grunden til Kinopassagen var støbt, og til højre i billedet tilføjede redaktøren, at “Rossings grund bebygges næste år”.

Om opførelsen af Slagelse Rådhus og etableringen af den nye rådhusplads berettede Edvins ældste søn, John Louis Christensen, i et brev dateret den 10. februar 2000:

“Rådhuset blev opført af et selskab, som hed Halba (Herman Steudel – Johs. Knudsen Petersen og direktør P. Ottesen). Det blev opført i perioden 1960-1963 til udlejning til kommunen i ti år, således at kommunen overtog det i 1973.

Følgende stod for opførelsen:
 Arkitekter, H. Steudel og J. Knudsen Petersen
 Ingeniør, J.K. Dinesen, Bjergbygade 4
 Murermester, Ejner Jensen og Søn
 Tømrermester, Bruno Frederiksen
 Elektriker, Svend Åge Nielsen
 Blikkenslager, H.P. Christensen og Sønner
 Kobbertag, samme
 Varme og sanitet, samme
 Malermester, H.O. Tengberg og Søn.

Jeg kan endvidere oplyse, at der blev opført underjordisk parkering samt ejendommene Torvegården, Østerport, Kinopassagen, Rådhuspassagen, Rosengården, Handelsstandens lejligheder, Sygekassen og Handelsskolen. Flere af ejendommene er opført af private håndværkere, da de syntes, at Slagelse ikke kunne være bekendt, at man ikke havde et rådhus. Foranstående er opført i tiden ca. 1958 til 1970”.

Af denne udmærkede beskrivelse af aktiviteterne omkring Rådhuspladsen fremhæver John ikke, at han som mester – sammen med sin far og farbroder – var med til at sætte sine og virksomhedens fingeraftryk på Slagelse centrum i 1960'erne. Dertil var han for beskeden. Han var klar over, at det var stort, at familievirksomheden havde været med i planlægning og udførelse af det nye rådhus og samtlige bygninger i "randbebyggelsen". Han kunne have skrevet: "H.P. Christensen & Sønner var her". Det gjorde han ikke. Han vidste det. Og det var nok for ham – og for virksomheden.

Blikkenslagerfirmaet i Løvegade havde udviklet sig til Vestsjællands største blikkenslager- og vvs-firma. Virksomhedens mangeårige ekspertise blev brugt i moderne sammenhæng og i tæt samarbejde med lokale håndværkere. – Det var sket tidligere. Den 10. oktober 1961 blev I.P.-Huset på hjørnet af Stenstuegade og Rosengade indviet med stor opmærksomhed. "Sjællands største og Danmarks mest moderne varehus med en lang række nye, moderne forretninger". Her arbejdede blikkenslagerfirmaet sammen med agtværdige virksomheder som H.O. Tengberg og Søn, P.A. Keinicke og Søn, Olsen og Larsen, Svenning Hansson, Knud Nielsen m.fl.

Men ud over I.P.-Huset og "randbebyggelsen" på Rådhuspladsen var virksomheden involveret i en række andre store projekter, hvor H.P. Christensen & Sønner havde ansvar for blikkenslagerarbejde, sanitet, varme og isolering:

Gymnasieudvidelsen, Herrestræde 11 – Møllegårdsskolen – Sygehusets behandlingsbolig – Lægeboligerne – Magasin Herman Andersen – Vesterport – Slotsporten – Bjergbygade-byggeriet – Fællesorganisationens afdelinger – Bag klostret – Andersvænge-byggeriet – Eksportslagteriet – Hallerne i Gerlev og Slagelse – Silobyggeriet på Sorøvej – Freses og Borchs fabrikker – Byggeriet på Motalavej i Korsør – Halskovskolen i Korsør – Boligblokke på Kierulffsvej og Jacob Dampesvej – Teknisk skole, kollegiet – Sygeplejeskolen – To sparekasser – Byskovvej – Krogerup Højskole etc. etc. etc.

John Louis Christensen

1968 var året,

hvor Edvin Christensens ældste søn, John Louis Christensen, indtrådte i virksomhedens ledelse. Han gik ud af Vestre Skole i 1955, og der var for ham ingen tvivl om fremtiden. Han skulle være blikkenslager – eller vvs'er, som det hed i tidens sprog. Han kom i lære hos blikkenslagermester Knud Christoffersen i Sorø, men efter kun 2½ år blev kontrakten overført til familiefirmaet i Løvegade, hvor der var brug for ham. Opgaverne pressede på, og Edvin og Poul kunne konstatere, at de havde en ordrebog, der ville give arbejde til mange i flere år. John blev udlært i 1960 og blev med det samme ansat som svend i firmaet.

Han var en gevinst for firmaet. Han var ikke blot en dygtig håndværker, men hans behagelige væsen gjorde, at han var vellidt blandt lærlinge, svende, samarbejdspartnere og kunder. Han kunne virke genert. Busede ikke frem. Pressede ikke på. Han havde respekt for andre mennesker, deres personlighed og deres arbejde og kunne snakke med alle, uanset hvilke stillinger de besad i samfundet. "Og så var han hamrende dygtig til sit fag", som lillebroderen Iwan

*John Louis Christensen fotograferet af
Edvins søster, Edith Foli, i 1961.*

udtrykker det. "Han beherskede faget, både i teori og praksis, og det var naturligt for ham at forklare både svende og lærlinge, hvordan specifikke opgaver skulle løses. Det gjorde han på sin overbevisende måde – rolig og med tålmodighed".

John og Iwan kom godt ud af det med hinanden trods den store aldersforskel. De havde fodboldinteressen til fælles. Den havde de begge arvet fra faderen. Og sammen tjente de en ekstra "skilling" ved at lave oliebakker og aftræksrør om aftenen eller i weekenden. De skulle bruges til de mange leverancer, som virksomheden havde til Botved Boats.

Nu kunne det have været fristende for Edvin og Poul at ændre navnet H.P. Christensen & Sønner til noget andet, da John trådte ind i ledelsen; men de fastholdt alligevel det tidligere firmanavn, selvom idéen blev diskuteret.

John blev gift med Kirsten Sofie Nicolaisen og de fik børnene:

Susanne Marianne Christensen	født i 1962
Michael Bo Christensen	født i 1964
Henrik Bo Christensen	født i 1965

Susanne blev uddannet pharmaconom, Michael tømrer og vvs'er, og Henrik blev ligeledes uddannet vvs'er. Ingen af drengene indtrådte i familievirksomheden.

Mestre i festligt lag. Yderst til venstre ses Poul – yderst til højre, Edvin.

I en tid hvor de store opgaver blev udfordringen for H.P. Christensen & Sønner, holdt John fast ved, at firmaet stadig skulle være der for alle kunder. Når en vandhane dryppede, et afløb ikke fungerede, eller en radiator skulle udskiftes hos en privat kunde, skulle firmaet vise denne kunde samme opmærksomhed, som kunderne med de store ordrer. Det var ikke kun en filosofi om, at en mindre kunde en skønne dag kunne udvikle sig til en større. Det var i høj grad et udslag af Johns natur.

Netop denne holdning afspejler sig i et brev stilet til John fra revisor F.B. Dornonville de la Cour dateret den 18. marts 1979. Indledningsvis takker revisoren for "den smukke Kalender for 1979, som De Aar efter Aar har glædet mig med". Derefter beder han om at blive slettet i firmaets kartotek, da han er flyttet til Vemmetofte. Han fortæller lidt om sit nye hjem og fortsætter:

"Jeg kan ikke afslutte vort mangeaarige Samarbejde (siden 1961) uden at sige Deres Firma en tak, fordi jeg altid har modtaget hurtig og god Hjælp fra Dem. Ganske specielt erindrer jeg mig endnu tydeligt hin Nat i December 1977, hvor De saa beredvilligt kom ud til mig for at standse et Vandrør, som var begyndt at løbe. Det var pligtopfyldende og i Dag temmelig enestaaende gjort: Igen en Gentleman værdigt!

Maa jeg bede Dem om at hilse Deres Far fra mig, som stedse ogsaa har mødt mig med stor Beredvillighed, naar jeg henvendte mig til ham med mine smaa Skader, - og modtag selv (ja, og Deres mig ukendte Frue) en venlig Hilsen og endnu en Tak for de Aar – fra Deres ærbødige F.B. Dornonville de la Cour".

Butikken omkring 1940.

John deltog aktivt i erhvervslivet og var kasserer i Dansk Arbejdsgiverforenings Lokalfdeling i Slagelse, kasserer i Sorø Amts vvs-installatørforening og medlem af fagkomiteen på Teknisk Skole. Han fulgte sin farfar og sin far som medlem af Odd Fellow Ordenen i Frederiksgade i 1975 på anbefaling af Ib Wentzlau – understøttet af muremester Carl Erik Olsen og farbroderen Poul Christensen. Han udtrådte af Concordia i 2002.

Han var afholdt i familien, hvor "han altid var en attraktiv bordherre til fester, fordi han var så høflig, belevet og meget nem at tale med", som et af de kvindelige familiemedlemmer udtrykker det.

Butikken 2

Og butikken i Løvegade? Ja, den ændrede sig med tiden. Nu var der ikke længere pletter og pander på hylderne. VVS – varme, ventilation og sanitet – havde holdt sit indtog i branchen, og på hylderne lå der vandhaner og pakninger, som blev solgt til både håndværkere og private.

Arbejdet med butikken blev efterhånden for meget for Christine, og da hun og Hans Peter i 1940 flyttede på Schweizerpladsen, blev det Edvins hustru Else, som overtog dette arbejde. I en længere periode havde hun faktisk meget at se til. Ud over sit hjem med mand og børn midt i en travl virksomhed med en forretning, tilså hun også både Hans Peter og Christine, da de begge begyndte at blive svagelige.

Løvegade 30, Slagelse - de grønne biler er kendt i bybilledet.

I 1965 flyttede Else og Edvin til Priorgade 4. Kirsten og John, tredje generation, flyttede ind i Løvegade 30.

Butikken lukkede i 1968. Der var ikke længere behov for den. Den havde da også tjent familien godt i omkring 50 år. Fiske- og vildthandlerne, Alfred Larsen og Jens Nielsen, og alle de andre, som gennem årene havde lejet sig ind i bygningens højre del, havde for længst lukket deres butikker.

Det tidligere butikslokale blev indrettet til kontor og mødelokale i datidens stil med palisanderpaneler, palisandermøbler og palisanderreoler. Sådan fremstår det stadig. Et besøg i dette lokale, som i dag er kombineret kontor, mødelokale og familiearkiv, er som at træde ind i en tidslomme. Næsten uændret i omkring 40 år. – Den tidligere vildtbutik er indrettet til beregnerkontor, hvor Jørgen Nørgaard har ansvaret for firmaets udregning af tilbud.

På Iwans initiativ blev facaden mod Løvegade renoveret i 2003 i harmoni med den øverste del af bygningen. Ejendommen fremstår i dag som et byhus med hovedindgang, hvor smøgen i sin tid befandt sig. Der er intet spor af de to butikker, hvor udstillingsvinduer og indgange er erstattet af vinduer, som harmonerer med vinduerne i lejligheden på første sal. Det er et smukt byhus – beskedent i sin fremtoning - og med et skilt over hoveddøren som afslører, at her holder én af Slagelses ældste familievirksomheder til.

Tre mestre i Løvegade, 1968 til 1986

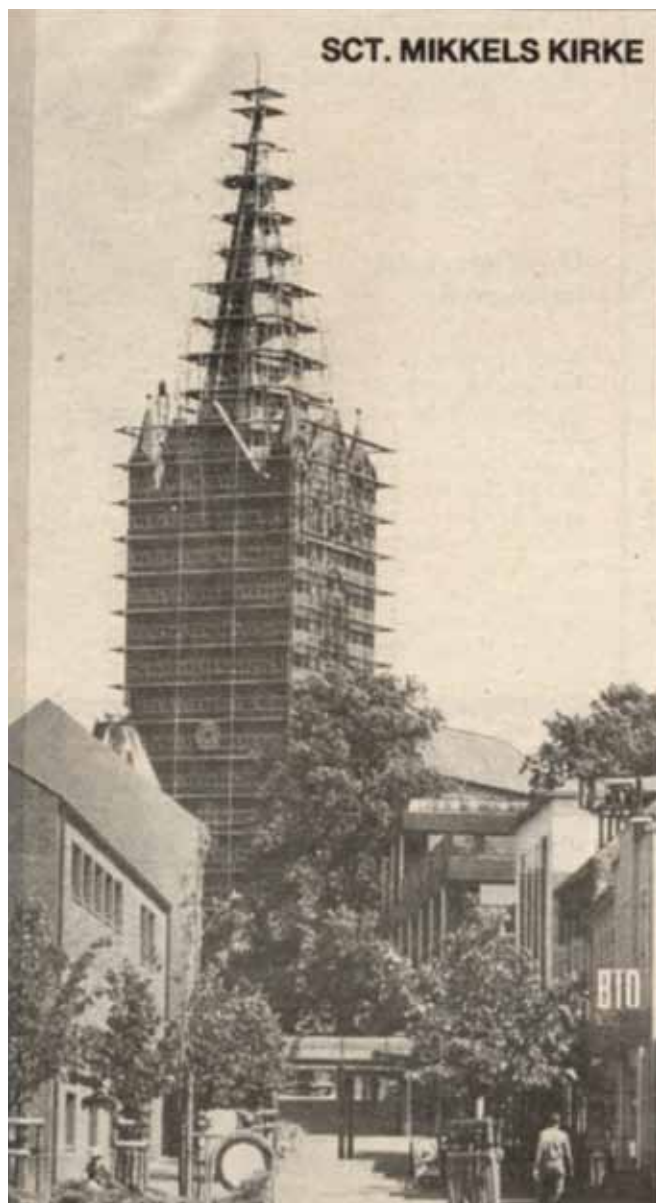
Det var naturligvis noget af en udfordring, at ledelsen af H.P. Christensen & Sønner i 1967 blev udvidet fra to til tre mestre, og det kunne kun fungere, fordi Edvin, Poul og John havde kompetencer, som var uundværlige for firmaet. De var dygtige håndværkere, de havde forståelse for tidens krav til et moderne vvs-firma, og de respekterede hinanden. Alle tre vidste, hvad den enkelte var god til. Og det blev udgangspunktet.

Edvin var den ældre, den erfarne mester. Han havde overblik, han havde et stort netværk i byen, og han var eminent til tal. Han havde allerede fundet en fornuftig samarbejdsrytme med broderen Poul, da denne blev mester i 1949. De delte simpelthen opgaverne imellem sig. Edvin var kontormanden. Poul tog sig af tilbud og tilsyn på byggepladser. Det kunne minde en del om perioden fra 1940 til 1949, hvor et tilsvarende arrangement udspandt sig mellem Edvin og faderen. Edvin tog de store opgaver. Faderen de mindre – men Edvin stod for regnskabet. – Da John satte sig i den ene af tre mesterstole, var det i en tid med fart på. Det var således nemmere at dele opgaverne mellem de tre mestre, end hvis det var sket i en krisetid.

Og fordelingen lå ligefor. Edvin havde det brede og grundige overblik. Han vidste hvilke opgaver, der var i gang og hvilke opgaver, der var på vej. Han havde styr på virksomhedens budget og økonomi. Poul havde ansvaret for udregning af tilbud på større bygningsarbejder og førte også tilsyn med disse, når ordrene var kommet i hus. Hans force var de store byggemøder og de deraf følgende beslutninger. John udarbejdede tilbud til private kunder og fulgte op på disse, når arbejdet skulle udføres. Hans styrke var netop den professionelle og menneskelige kontakt til de mange kunder, som skulle have installeret sanitet af forskellig art i private hjem.

H.P. Christensen og Sønner – 93 år på samme adresse.

*"Ingen opgave er for stor
eller for lille."*

*Spiret på Sct. Mikkels Kirke
fik nyt tag i november 1986.*

*Lokal Nyt
1. november 1986.*

Det havde i mange år været Hans Peter Christensens drøm, at virksomheden skulle udvikle sig til et familieforetagende. Det var da også ham, som mere eller mindre pressede Edvin til at acceptere, at Poul skulle ind i firmaet i 1949. At Edvin tøvede var naturligt. Selvom tiderne var ved at bedres efter besættelsen, så var der stadig hård konkurrence mellem de mange blikkenslagermestre i Slagelse. Firmaet skulle i forvejen sikre eksistens for to familier. Kunne det nu bære, at der var tre mestre?

Tiden havde vist, at det kunne det i 1949. Tiden ville vise, at det kunne det også i 1967. Hans Peters drøm gik i opfyldelse, samme år som han forlod denne verden.

Iwan Carl Christensen

1986 var året,

hvor familien kunne markere 100-årsdagen for Hans Peter Christensens fødsel, og det var året, hvor hans barnebarn, Edvins næstældste søn, Iwan Carl Christensen, indtrådte i virksomhedens ledelse, som således kom til at bestå af fire mestre. 1986 var også året, hvor H.P. Christensen & Sønner var ansvarlig for den spektakulære renovering af spiret på Sct. Mikkel's Kirke med specielt tildannet Kongebro naturskiffer og kobber. Gad vide, om Hans Peter superiserede dette arbejde fra sin himmel?

Iwan gik på Vestre Skole til og med 7. klasse, hvorefter han fortsatte på den tekniske linie på Møllegårdskolen, som han forlod i 1969. Han kom i lære hos blikkenslagermester Knud Christoffersen i Sorø samme år – samme sted, hvor John også påbegyndte sin uddannelse. Han blev svend i 1973, hvor han opnåede bronzemedalje ved svendepróven. Han fortsatte sin uddannelse i henholdsvis Slagelse og Vejle, og året efter blev han autoriseret vvs-installatør. Derefter blev han ansat hos familien i Løvegade.

Det lå i kortene, at han skulle være blikkenslager. Han var født ind i en blikkenslagerfamilie. Langt de fleste af de mandlige voksne i familien var blikkenslagere. Han har leget på værkstedet hos sin farfar på Schweizerpladsen og mellem plader, render og arbejdsborde i Løvegade. Han var kun ti år, da det nye værksted blev bygget i 1963, og det var her, at han begyndte at gå svende og lærlinge til hånd. Han blev ekspert i "nippelrør" af alle størrelser. Han vidste, hvad knærør, vandsamlere og endebunde var, før han kunne lave dem.

Og fodbolden? Jo, faderens betagelse af spillet tog sønnen til sig, og han var kun seks år, da Edvin en dag bad én af lærlingene, Carsten Jeppesen, om at tage drengen op i SBI's klubhus for at melde ham til lilleputholdet. Det skete i arbejdstiden. Og Carsten var netop træner for lilleputterne. Det blev til et langvarigt aktivt medlemskab af byens fodboldklub, hvor han, som han selv udtrykker det, "spillede godt og fornuftigt". Da han var 18 år, kneb det med at finde tid til spillet, men han kommer stadig til kampene – og han ærgrer sig, når Slagelse taber til Næstved.

Fire mestre i Løvegade, 1986 til 1993

Iwan var en dygtig og erfaren håndværker, da han blev en del af ledelsen. Han var sig sin tid bevidst, og han var klar over, at Løvegade trængte til både et administrativt og et fagligt "løft".

Edvin var ved at være en ældre herre, og han og broderen havde da også overvejet et generationsskifte, men ingen af dem kunne "slippe tøjlerne". Han forblev stadig lederen og arbejdsfordelingen mellem ham, Poul og John forblev nogenlunde som hidtil. – Men med Iwan fik faderen udfordringer, som han muligvis ikke havde forestillet sig.

*Den 13. oktober 1986 blev de fire mestre fotograferet "i den gamle butik".
Fra venstre mod højre: John, Edvin, Poul og Iwan.*

Han kom i "mesterlære", og det blev derfor hans opgave at udregne de mindre krævende og traditionelle tilbudsopgaver, at føre tilsyn med svende og lærlinge på byggepladserne og – som den yngste mester – at tage sig af det nye: naturgas.

Det var sagen i 1980'erne. Vær miljørigtig. Udskift dit gamle oliefyr med naturgas. Ældre læsere vil erindre de mange reklamespots fra Dansk Naturgas: Kronhjorten, som var ved at kvæles i forurening, uglen, der havde udregnet de økonomiske fordele ved et skift til naturgas, og kvinden som proklamerede, "at der kommer et tidspunkt i en enhver kvindes liv, hvor hun overvejer at skifte fyr". Og det blev således Iwans opgave.

Alt administrationsarbejde var baseret på et klassisk system med ordrebøger, hovedbøger, kassebøger etc. Ude i byen var Edvin kendt for sin lommebog, som han altid havde med sig til byggemøder, forhandlinger og kundebesøg. Alt blev noteret og senere gennemgået på kontoret, hvor to damer, efter diktat eller notater, udførte det nødvendige skrivearbejde på maskiner. Altså skrivemaskiner.

Iwan ville det anderledes. Administrationen skulle omlægges, damerne skulle på kursus, skrivemaskinerne skulle ud, og der skulle købes computere. H.P. Christensen & Sønner skulle være en del af den fremtidige udvikling baseret på datamater og elektronisk databehandling.

Og han fik sin vilje. Måske ikke helt, som han havde forestillet sig, for Edvin ville ikke være en aktiv del af "disse moderne idéer". Han fortsatte med papir og blyant – og der var stadig en skrivemaskine til rådighed.

Brugen af datamaterne blev Iwans hovedpine. Hverken hans far, farbroder eller broder var interesseret, selvom Edvin muligvis havde forståelse for, at der var nye tider på vej. Efter aftale med faderen tog Iwan forbindelse til en konsulent, der blev indkøbt materiel, der blev arrangeret kurser, og gradvis blev både han og damerne fortrolige med de nye medier. Det var en sej kamp, men ud over at det betød en nødvendig omlægning af firmaets administration, havde det en uventet fordel.

Iwan var interesseret i erhvervsøkonomi, markedsføring, planlægning og strategi. Ved at indføre edb i familievirksomheden og ved at stræbe efter optimal udnyttelse af de nye datamater, kunne han kæde administration og håndværk sammen, så dagligdagen blev mere overskuelig. Han lærte meget af denne proces og fik gennem denne et større indblik og overblik vedrørende virksomhedens engagementer og økonomi.

Der er ingen tvivl om, at Edvin, og til en vis grad også Poul, var klar over, at der var store ændringer på vej. De så til fra sidelinien og har muligvis erkendt, at det var ved at være tid til at overgive ledelsen til de yngre mestre. Det kom i 1993, hvor de begge udtrådte af familievirksomheden og overlod ledelsen til brødrene John og Iwan. – Edvin Christensen døde få år senere, i 1995.

To brødre i Løvegade, 1993 til 2000

John og Iwan var hinandens kompetencer bevidst, de kendte virksomhedens rutiner, de havde samarbejdet i mange år, og der er ingen tvivl om, at de udgjorde et godt makkerskab. Opgaverne blev løst i fællesskab med hensyn til planlægning, økonomi, tilbud og tilsyn. John havde altid været glad for kontakt til kunderne, udregning af tilbud og tilsyn på byggepladser. Iwan var efterhånden blevet optaget af økonomi, administration, beregning og den nye teknologi. Det ville derfor have været naturligt, hvis de to brødre havde delt ledelsen imellem sig, men det ville have været et brud med traditionen i H.P. Christensen & Sønner.

Det siges, at en virksomhed kun kan have én chef. Der bør være én, som har det samlede overblik og det samlede ansvar. Sådan var filosofien i Løvegade ikke. Siden 1940 havde der altid været mindst to mestre i familiefirmaet. De var ligeværdige mestre med deres personlighed, deres kunnen og deres ansvar. Det har været familiens privilegium at kunne overtage virksomheden fra den forrige generation. Det har derfor også været familiens ansvar at sikre, at dette privilegium ikke blev spoleret.

Ovenstående var slet ikke til diskussion mellem de to brødre. Sådan var det bare, og de gik i gang med arbejdsopgaverne, som der heldigvis var en del af. Klassisk blikarbejde, vvs, sanitet, centralvarme, naturgas. Krævende og komplicerede opgaver på Slagelse Sygehus, som blandt andet omfattede en renovering af centralkøkkenet. Alliancehaven, Hellig Anders Parken og Smedegades Plejehjem i Slagelse. Egebo-Kurbo, Filadelfia i Dianalund og Mormonkirken på Frederiksberg samt en stor modernisering af Kongsøre, hvor frømandskorpset holder til.

På landsplan havde faget i de seneste ti år været præget af arbejdsløshed, som til dels fortsatte ind i 1990'erne, men sideløbende med dette problem opstod der desuden heftige diskussioner om miljø, sundhed og sikkerhed.

Det var nye krav til håndværksmestrene. Krav som John og Iwan til fulde forstod, accepterede og ønskede at leve op til. Der skulle ikke herske tvivl om, at virksomheden satte deres ansattes sundhed og sikkerhed højt. H.P. Christensen & Sønner var en arbejdsplads, hvor der herskede tillid og god tone mellem ledelse og ansatte, og der herskede ligeledes en naturlig disciplin. Alle var klar over, at sundhed og sikkerhed ikke kun var ledelsens problem. Svenskene skulle naturligvis tænke sig om, og de skulle holde øje med dumdristige og ubetænksomme lærlinge.

I år 2000 udtrådte John Christensen af ledelsen og overlod denne til sin kompetente lillebroder.

Mester Iwan i Løvegade, 2000 til 2010

Iwan havde været mester siden 1986, og han var forberedt på, at han en dag skulle være "enemester". Allerede i 1998 havde han og John været forudseende og ansat Jørgen Nørgaard, som med erfaring fra Brødrene Hillers skulle aflaste brødrene med tidskrævende og komplicerede beregninger. Han har gjort en fremragende indsats og har været en uundværlig aflastning for mestrene.

Tiden var gunstig. Landets økonomi var præget af et opsving med høj vækst og et særdeles stort forbrug. Overskuddet på betalingsbalancen var højt. Statens finanser gav rekordoverskud. Ledigheden var faldende, beskæftigelsen stigende, inflationen var under kontrol og renten nedadgående. Der var fart på i Danmark i begyndelsen af "nullerne".

Og Jørgen Nørgaard og Iwan havde nok at se til i Slagelse og andre steder på Sjælland. Bilkas ombygning, nyt skiffertag på Slagelse Station med omkring 36.000 skiffersten, nye bygninger og ombygninger på Andersvænge, Antvorskov Kaserne, Antvorskov Kraftvarmecentral, Flådestation Korsør, Ølby Skole i Køge samt et stort plejehjem i Svendborg. Det var omfattende og krævende opgaver, hvor H.P. Christensen & Sønner skulle vise, at de var et firma med indsigt og ekspertise i tidens krav til håndværk, at de kunne levere kvalitet til tiden – og til konkurrencedygtige priser. Og det gjorde de.

"Nippelrør", som Iwan Christensen producerede som 10-årig.

Iwan Christensen og Jørgen Nørgaard.

Men i 2007 gik det galt. Verdensøkonomien kollapsede, og den økonomiske krise nåede Danmark året efter. Bankkrak, konkurser, faldende boligpriser, tvangsauktioner, arbejdsløshed – alle disse negative udtryk blev en del af danskernes hverdag.

H.P. Christensen & Sønner gik ikke ram forbi. Der måtte indskrænkes, der måtte fyres ansatte. Der måtte nytænkes og omstruktureres på værkstedet og på kontoret. Tiderne var anderledes. Arbejdsopgaverne kom ikke blot til virksomheden, fordi det var et velrenommeret firma. Mesteren og hans beregner, Jørgen Nørgaard, skulle konstant være opmærksomme på hvilke opgaver de kunne byde på for at sikre deres andel af et "skrumpende" marked.

Med vilje og stædighed lykkedes det at få vendt situationen, og i 2010 var udsigterne allerede meget bedre. En mester, femten svende, fem lærlinge, en beregner og to dygtige og kompetente kontorassistenter var klar til at byde endnu en mester velkommen i Løvegade

Iwan har siddet i bestyrelsen for Slagelse Håndværker- og Industriforening, i forretningsudvalget for Slagelse Boldklub & Idrætsforening, og i ti år sad han i bestyrelsen for Slagelse Erhvervsforening. Han har været medlem af Slagelse Rotary Club, og i en årrække var han frivillig brandmand og deltog i tre internationale brandmandsolympiader.

Iwan blev gift med Lissi Merete Kristoffersen i 1978, og de fik sønnen Claus Barney i 1983.

Poul Christensen døde i 2007 og John Christensen i 2010.

I forbindelse med festlighederne den 13. oktober 2011 blev de to mestre, Iwan Carl Christensen og Claus Barney Christensen, fotograferet "i den gamle butik" – samme sted og med samme baggrund som fotografiet af de fire mestre i 1986, (se side 60).

Claus Barney Christensen

2010 var året,

hvor fjerde generation af familien Christensen, Claus Barney Christensen, blev mester i Løvegade. Hans oldefar var 25 år, da han begyndte som mester, hans farfar kun 21 og hans far 33, så Claus kunne med sine 26 år slutte sig til kredsene af familiens unge mestre.

Iwan havde på daværende tidspunkt været mester i 25 år, men i travlheden havde hverken han eller andre bemærket det – og de havde glemt at fejre det. Det var således en erfaren mester, som skulle oplære sin søn til en dag at kunne overtage og videreføre kobbersmedens livsdrøm.

Claus har gået på Dyhrs Skole og forlod skolen med afgangsprøven efter 9. klasse i 1999. Herefter tog han til Kongeådalens efterskole, hvor han gik op til 10. klasses afsluttende prøve. Efterskolen er oprettet af FDF og var således et helt naturligt valg for Claus, som har været aktiv i forbundet siden drengeårene.

Tilbage i Slagelse gik han på gymnasiet, HHX, i tre år, afprøvede HA, men besluttede sig for at blive vvs'er. Efter grundforløbet på seks måneder på Selandia kom han i lære hos Henrik Jensen i Korsør og blev svend med udmærkelse i 2008. I 2010 afsluttede han sin uddannelse som autoriseret vvs-installatør.

Claus' oldefar var kobbersmed og blikkenslager, men hans tid krævede indsigt i nye områder som gas, vand og varme, så han blev autoriseret gas- og vandmester. Da hans farfar kom til, var tiden til varme, vand og sanitet, så han blev vvs-installatør, og da hans far tog ledelsen i Løvegade var sagen naturgas. De havde alle fået uddannelse som blikkenslagere, men de måtte alle tage videre uddannelser for at dække de områder, som i deres tid blev lagt ind under faget. Fagområdet havde udvidet sig gevaldigt.

Og med nutidens fokus på energiudvikling er det under stadig forandring. Alle boliger skal energioptimeres, der stilles større krav til bedre isolering, og både elektricitet- og vandforbrug skal reduceres. Cirkulationspumper udskiftes, oliefyr udfases, og der introduceres alternative energiformer. Jordvarmeanlæg er en af dem, men da det varme vand kun kan snige sig op på 55°, skal denne energikilde suppleres med andre energiformer som traditionelle oliefyr, elvarme, naturgas eller fjernvarme. – Claus' opgave bliver at følge med i denne udvikling og sikre, at H.P. Christensen & Sønner stadig er et moderne blikkenslagerfirma, som det har været under de tidligere generationers mestre. Også Jørgen Nørgaard er sig denne opgave bevidst. Hans mangeårige erfaring og kendskab til virksomheden giver i høj grad udviklingen et skub i samme retning.

I jubilæumsåret er han stadig i "lære som mester" hos sin far. Man bliver ikke en vidende og rutineret håndværksmester uden vejledning og erfaring. "Han minder om min far, Edvin", siger Iwan. "Han har sans og interesse for beregning, økonomi og den boglige del af faget". Han finder det helt naturligt, at sønnen en dag skal overtage ledelsen i Løvegade.

Claus er glad for sit fag og sit virke som mester under oplæring. Han har respekt for generationerne før ham og føler sig privilegeret over at skulle fortsætte og udvikle traditioner og virkeområder i Løvegade. Han er sig bevidst, at han som yngste mester, den sjette i familien Christensen, indtræder i en virksomhed, hvor der stilles forventninger til ham – både som håndværker, som mester og som menneske.

I sin fritid er han aktiv i FDF, hvor han blandt andet er instruktør på Sletten Kursuscenter. Og så bor han naturligvis i et hus med jordvarme.

Knærør.

Her satte H.P. Christensen & Sønner deres præg på Slagelse

Sct. Mikkels Kirke 1986.

Naturskiffer skåret hos en lokal stenhugger.

Rygningen blev genanvendt.

Vejrhanen fik ny forgyldning.

Stationsbygningen, 2002.

*Skiffertag,
omkring 36.000 naturskiffersten,
tagrender, nedløb, rygninger og ny forgyldning af vejrhnen.*

*Slagelse Rådhus,
vvs og blik.*

Første etape indviet i 1963.

*Slagelse Sygehus,
1992-95,
alt vvs og diverse medicinske luftarter.*

*Alliancehaven,
1998,
alt vs og blik.*

*Slagelse Musikhus,
1995,
falset zinktag
og alt vvs*

*Georg Berg A/S,
2006,
udvendigt blik
og alt vvs.*

*Galleriet,
2010,
blik og alt vvs.*

*Trelleborg Golfklub,
2005.*

*Vilcon Golfhotel,
2010.*

Blik og alt vvs.

*Museet ved Trelleborg,
1995.*

*Falset zinktag,
blik og alt vvs.*

*Antvorskov Kirke,
2005.*

Alt i blik.

Falset zinktag.

Lærling og svend under seks mestre

Jørn Otto Christiansen gik ud af skolen, Østre Skole, i slutningen af marts 1944. Han var seksten år og fik omgående plads som bybud i byens største farvehandel, "Fyrtårnet", på Nytorv. Den solgte blandt andet kemikalier, som blev hældt på dunke af zink. Når de bulede for meget eller lækkede, skulle de til reparation, og det var Jørns opgave at bringe dem ned på Schweizerpladsen til H.P. Christensen.

Da de to havde lært hinanden at kende, spurgte HP en dag, hvad han skulle lave, når han ikke længere skulle være bybud? Det havde Jørn ikke helt styr på, så blikkenslageren foreslog, at han gik i lære hos sønnen Edvin i Løvegade, og den 28. maj samme år underskrev hans far, konditor Christen Holger Christiansen, og Jørn en lærekontrakt med Edvin Christensen. Læretiden blev fastsat til fire år med en lønudbetaling på kr. 6 om ugen det første år, stigende til kr. 12 det fjerde år. Uddannelsesstederne var Løvegade 30 og Schweizerpladsen 10, lønudbetaling hver fredag, 14 dages ferie om året.

Således begyndte Jørn en livslang gerning hos blikkenslagerfamilien H.P. Christensen & Sønner, hvor han kom til at virke under ikke mindre end seks mestre.

I jubilæumsåret er Jørn Otto Christiansen stadig ansat i virksomheden.

"I gamle dage, altså i 1944, arbejdede vi 44 timer om ugen. Og ikke nok med det. Efter arbejdstid, fra mandag til fredag, skulle vi på teknisk skole fra kl. 18 til kl. 21. Det kunne godt være hårdt efter en lang arbejdsdag. Om lørdagen skulle vi være på værkstedet til kl. 12, og efter frokost spillede mester, svende og lærlinge fodbold i gården. Mester var helt tosset med fodbold.

Vi var to lærlinge i 1944 og en fem-seks svende. Det var et godt sted at stå i lære. Der var to værksteder. Et på Schweizerpladsen, hvor den "gamle" H.P. lærte os de klassiske færdigheder, som en blikkenslager skulle kunne. Og på værkstedet i Løvegade var Edvin mester. Her lærte vi de mere moderne ting som installering af håndvaske, toiletter, radiatorer og varmeanlæg. Man brugte brændefyr dengang. De kunne godt være noget besværlige at arbejde med.

Meget af arbejdet foregik ude i byen. Så skulle lærlingene bringe materialer og værktøj ud til svendene. Det gjorde vi på en trækvogn, og det var godt nok hårdt at trække eller skubbe

Stempeltri.

LÆRE-KONTRAKT

(Kontrakten skal indsendes til Godkendelse, inden Lærlingen træder i Arbejde hos Læremesteren (Principalen) altsaa ogsaa inden Prøvetidens Begyndelse).

I Henhold til Lov Nr. 120 af 7. Maj 1937 om Lærlingeforholdet, med hvilken Lov vi er bekendt, indgaar undertegnede *Blichens Læremester H.P. Christensen & Søn*

som Læremester (Principal) og undertegnede *Jørn Otto Christensen*

som Fader til, Moder-til, Værge for
(Det ikke benyttede overstreges)

samt medundertegnede Lærling

(Skal kun udfyldes i de i Lovens § 3, Stk. 2, omhandlede Tilfælde),

der er født den *14-28*, og

1) som ikke tidligere har været i Lære,

2) som tidligere har været i Lære, jfr. hoslagte tidligere Lærekontrakt og ligeledes hoslagte Erklæring fra vedkommende Læremester (Principal) om Forholdets Ophævelse.

Det skal bemærkes, at den her nævnte Erklæring kun kan indsendes, hvis den er underskrevet af den tidligere Læremester (Principal).

følgende Lærekontrakt og forpligter os til i vort gensidige Forhold at opfylde og underkaste os, hvad den nævnte Lov foreskriver.

Undertegnede Læremester (Principal) erklærer herved at opfylde de i Lærlingeloven omhandlede Vilkaar for at kunne antage Lærlinge, jfr. herved Lovens § 2.

1.

Lærlingen er antaget til Oplæring i *Blichens Læremester* - faget fra den *1. Juni 1944* at regne, og Læretidens Varighed, jfr. Lovens § 3, Stk. 2, bestemmes til *4* Aar, skriver *jørn* Aar, saaledes at Læretiden udløber den *1. Juni 1948*. De 6 første Maaneder af Læretiden anses som en gensidig Prøvetid, jfr. Lovens § 6.

Hvis Lærlingen ikke er antaget til Oplæring, skal den her nævnte Erklæring indsendes.

2.

Læremesteren (Principalen) skal efterhaanden oplære Lærlingen saa fuldstændigt som muligt i Faget, jfr. Lovens §§ 11 og 19, Stk. 5.

Ved Læretidens Udløb skal Lærlingen aflægge Svendeprov, jfr. dog Lovens § 11, Stk. 3. Udgifterne ved Svendeprovets Aflæggelse afholdes af Læremesteren (Principalen).

Saaframt der i Henhold til Lærlingelovens § 11, Stk. 3, ikke kan eller skal aflægges Svendeprov, meddeler Læremesteren (Principalen) Lærlingen et Lærebrev, jfr. Lovens § 11, Stk. 5.**)

Læremesteren (Principalen) skal holde Lærlingen til paa forsvarlig Maade at deltage i den for Faget almindelige saavel almindennende som faglige Undervisning, jfr. nærmere Lovens § 12.

3.

Lærlingens Løn er i Overensstemmelse med Reglerne i Lærlingelovens § 4, Stk. 1, ansat saaledes:

Fra	til	***)	Kr.	pr.
<i>1. Juni 1944</i>	<i>2. Juni 1944</i>		<i>6.00</i>	<i>10.00</i>
<i>2. Juni 1944</i>	<i>3. Juni 1944</i>		<i>8.00</i>	<i>12.00</i>
<i>3. Juni 1944</i>	<i>4. Juni 1944</i>		<i>10.00</i>	<i>14.00</i>
<i>4. Juni 1944</i>	<i>5. Juni 1944</i>		<i>12.00</i>	<i>16.00</i>

Lærlingen *her* som Vederlag udover den foran angivne Penge løn, Kost og/eller har ikke

Logi hos Læremesteren (Principalen).

Lønnen udbetales *forud* Udbetalingsdag: *Freitag*
bagud

I Sygdomstilfælde maa Reglerne i Lovens § 9 iagttages.

Jørn Otto Christiansens kontrakt med H.P. Christensen & Søn, 1944.

"... vi fik leveret zink i plader, rullet sammen i et fad".

denne tunge vogn op ad Schweizerpladsen. Til de mindre ting havde vi også en budcykel med et lad foran. Efter fyraften, før vi skulle på teknisk skole, skulle vi rydde op på værkstedet og i gården. Hvis vi fandt skruer og søm, skulle de sorteres og lægges i æsker. Hvis mester så, at vi havde smidt dem i skraldespanden, blev han vred, og vi fik en "skulderbasker". Det gjorde ondt. Vi skulle også rense karbidapparatet, så svendene kunne bruge det til lodning. Det var noget "stads" at arbejde med.

Vi fik leveret zink i plader, men de var rullet sammen i et fad (tønne). Når vi skulle tage dem ud og lægge dem på bordet, kunne det været ret vanskeligt, og man kom nemt til at skære sig. Vi lavede tagrender og nedløbsrør om aftenen, hvis vi havde travlt, og mester ikke kunne følge med. Så snød vi fra teknisk skole og tjente nogle ekstra penge. Mesters kone kom med kaffe og basser. – Det var lidt af en sorgens dag for både lærlinge og svende, da den gamle blikkenslager lukkede sit værksted. Han havde lavet render i kilometervis. Der var altid et stort lager at tage af. Nu skulle vi selv lave dem, for hos H.P. Christensen & Sønner køber man ikke fabriksfremstillede render.

Kasse med 5/4" strømteer som blev brugt, da Jørn var ung svend.

*Jørn Otto Christiansen,
... 67 år hos H.P. Christensen & Sønner*

Da jeg skulle til svendeprøve, foregik det hos kobbersmed Michelsen i Bredegade. Jeg skulle lave en dobbeltgering med endebund og tud samt en svane Hals. Det hele i zink. Jeg fik udleveret et stykke zink, som passede til opgaven. Mens jeg arbejdede, kom der af og til en "skuesvend", som holdt øje med, hvad jeg lavede. Og om jeg gjorde det ordentligt. Mester kom også forbi. Da jeg var færdig, blev det hele sendt til bedømmelse i Odense. Det blev antaget.

Efter svendeprøven, 1948, blev jeg ansat i firmaet, hvor der allerede var syv svende, en arbejdsmand og tre lærlinge. Det var en spændende tid, og vi kom godt ud af det med hinanden og med begge mestre, Edvin og Poul Christensen. Vi begyndte at arbejde på akkord – til økonomisk glæde for både svendene og firmaet.

Firmaet forstod værdien af, at svendene og lærlingene også var en del af virksomheden efter arbejdstid. Vi var tilmeldt "Firmafodbold", og der var en årlig firmaudflugt, der som regel gik til Tyskland – og så var der firmafester. Jo, der blev gjort noget for at styrke virksomhedens identitet og sammenholdet mellem medarbejderne.

Senere kom mestrene John og Iwan til. Det blev det ikke ringere af. De var begge gode at arbejde sammen med. Nu er det Claus og Iwan, som står ved roret, og det gør de godt. Iwan tildeler svendene mere selvstændighed og ansvar; men han efterlader ingen tvivl om, at det er ham alene, som leder og fordeler arbejdet.

Tiderne har ændret sig til det bedre. Moderne maskiner, nye materialer og værktøj er én ting, men vigtigere er det, at sikkerhedsforanstaltningerne i dag tages meget mere alvorligt end tidligere".

94 Lærlinge

1918-1922	Svend Ove Nielsen	1966-1971	Torben Jacobsen
1924-1928	Erik Sørensen		Ole Johannes Møller
1927-1931	Jørgen Ejner Nielsen		
1928-1932	Henry Carl Emil Jensen	1968-1972	Jørgen Lauritzen Karsten Villy Hansen
1931-1935	Henry Ove Hansen Volmer Christian Thorsted Hansen	1970-1974	Bjørn Madsen Jens Henning Jensen
1933-1937	Kaj Edvin Christensen	1971-1975	Niels Arnt Rasmussen
1934-1938	Harry Villy Andreasen	1972-1976	Niels Henrik Nielsen
		1973-1977	Tage Kristiansen
1935-1940	Erik Jensen Jens Harry Frederiksen	1974-1978	Bent Grathwohl
		1975-1979	Flemming Christensen
		1976-1980	Carsten Tønnesen
1942-1946	Jørgen Bendt Rasmussen		
1943-1947	Christian Sigvard Petersen	1977-1981	Hans Erik Karl Jørgensen Kim Evald Petersen
1944-1948	Jørn Otto Christiansen		
1948-1953	Arne Windeballe		
1949-1954	Frode Villy Hansen	1978-1982	Henning Peter Jensen
1950-1955	Tage Skriver Dinesen	1980-1984	Flemming Damm Christiansen
1953-1958	Hans Erik Windeballe		
1954-1959	Poul Anker Struve		
		1981-1985	Allan Nielsen
1955-1960	John Louis Christensen Leif Erland Andersen Jens Otto Larsen	1982-1985	Søren Christian Siefert
		1982-1986	Lars Rud Jensen
1959-1964	Hugo Hansen	1984-1988	Per Brünning Poulsen
		1985-1988	Henrik Clausen
		1985-1989	Jesper Bo Larsen
1960-1965	Tommy Grubbe Pedersen Carsten Nymann Jeppesen	1986-1989	Søren Merring Jensen Roland Pless
1961-1965	Bent Wiberg Petersen	1988-1991	Kim Hansen
1962-1966	Preben Boye Hansen	1988-1992	Thomas Jensen
1964-1968	Hans Erik Hansen	1989-1992	Jimmy Jensen
1965-1968	John Johansen	1990-1993	Kenn Werner Rasmussen
1965-1969	Willy Valter Struve		Eddie Kadaffi Petersen
1965-1970	Jens Düna Madsen	1990-1994	Michael Helbo Christensen

1991-1995	Allan Hald Kristensen	2000-2004	Peter Hasselby
1992-1995	Steen Blikker		John Marvig Frandsen
			Andreas Rehder Rasmussen
1992-1996	Anders Rene Larsen	2001-2004	Thomas Sandberg
	Thomas Madsen		Thomas Overgaard Hansen
1992-1994	Jesper Roneklindt	2003-2005	Bo Johansen
1993-1996	Hans Henrik Nielsen	2004-2008	Søren Jacobsen
1994-1997	Rene West Nielsen	2004-2006	Brian Nielsen
	Jan Kofoed		
	Henrik Eghave Rohrberg	2005-2008	Mathias Sjøgreen
	Karsten Broholm		Henningsen
			Jimi John Harritz
1995-1998	Morten Trabolt Olsen	2006-2009	Jan Andersen
1996-2000	Kenneth Gøral Hansen	2007-2010	Morten Løvenborg
	Lars-Ole Mikkelsen	2007-2011	Anders Jensen
	Jesper Svare Nielsen	2009-2012	Martin Riishøj
1997-1999	Brian Jensen	2009-2013	Jonas Ravn
1999-2003	Jakob Søren Christensen		Mathias Brünning Poulsen
2000-2002	Torben Bank Sørensen	2011-2014	Ibrahim El-Zoghbi

H.P. Christensen & Sønner i jubilæumsåret

Fortællingen om virksomheden H.P. Christensen & Sønner begyndte i Slotsgade 6 i 1911. Efter syv år flyttede firmaet til Løvegade 30, hvor huset i treoghalvfems år har været rammen om arbejdslyst, aktivitet og planlægning. I den ejendom, hvor der i 1918 boede 25 mennesker fordelt på fem familier, styrer mestre, beregnere og kontorphersonale i dag virksomhedens mange gøremål i byen – og uden for byen.

Det kræver kommunikation, tilsyn og tillid. Og det kræver, at de ansatte vvs'ere er kompetente, selvstændige og loyale medarbejdere, som konstant er sig bevidst, at de skal levere den effektivitet og den kvalitet, som firmaet står for.

Og det gør de. – På arbejdspladser over det meste af Sjælland repræsenterer svende og lærlinge kobbersmedens efterkommere, når de iført præsentabelt arbejdstøj ankommer i firmaets grønne biler til private hjem, private virksomheder eller offentlige institutioner.

Skæbnen vil, at firmaet har uddannet 89 lærlinge, og at endnu fire lærlinge er under uddannelse. Det betyder, at H.P. Christensen & Sønner i gennemsnit har uddannet en svend om året, siden virksomheden flyttede til Løvegade.

Det er ikke et tilfælde. Mestrene har altid haft forståelse for, at det var en moralsk og faglig forpligtelse at videregive tidens viden om tidens håndværk inden for deres fag. Kun ved at gøre dette kunne de give deres bidrag til, at faget også fremover kunne disponere over faglært arbejdskraft.

Lokale vvs'ere vil sandsynligvis nikke genkendende til mange af de 94 navne på de svende, som har fået deres uddannelse hos HPC – som det fremgår af oversigten side 88. Flere af de nævnte har senere etableret sig som mestre i Slagelse, Korsør, Skælskør eller længere væk fra deres læreplads i Løvegade. Her har de uddannet nye svende og dermed fortsat traditionen, som de kendte så godt fra deres egen mester.

H.P. Christensen & Sønner er i jubilæumsåret inde i en rivende udvikling. Aldrig har virksomheden haft så mange og så store opgaver, og aldrig har de haft så mange ansatte. Kobbersmedens efterkommere har fået anderledes udfordringer end Hans Peter havde i 1911. Dengang var det moderne installationer som badeovne, wc og centralvarme. I dag gælder det udfasning af tidligere tiders brug af fossile brændstoffer og udvikling af alternative energiformer.

Men det gælder også det klassiske håndværk – håndens værk – for det kan de i Løvegade. Det er en fryd at betragte de håndværksmæssige detaljer, som afslutter hjørner og vinkler på byens markante bygninger. Det er dygtighed til perfektion.

John Louis Christensen, mester fra 1967-2000, gav på sin beskedne måde udtryk for glæde og stolthed over, at virksomheden havde deltaget i byggeriet af Rådhuset og "randbebyggelsen", (se side 52).

På samme måde giver broderen Iwan Carl Christensen udtryk for sin glæde og stolthed, når han omtaler de håndværksmæssige udfordringer ved at arbejde med kobber, zink og skiffer. Som ung mester var han med til at lægge nyt skiffertag på Sct. Mikkel Kirke i 1986, og i 2005 havde han ansvaret for Antvorskov Kirkes imponerende tag af falset zink.

Der er meget at fejre i Løvegade i 2011. Et hundrede år er lang tid. "Det er stort", siger Claus Barney Christensen, som nu kan begynde at forberede sig på at føre H.P. Christensen & Sønner ind i dets andet århundrede.

Ingen ved, hvilke nye udfordringer fremtidens vvs'er skal være med til at tackle: Radikale klimaændringer med kraftig nedbør, installationer med indbygget software og krav om forbedring af bygningers indeklimate vil sandsynligvis være nogle af dem. – Der er dog ingen tvivl om, at H.P. Christensen & Sønner også fremover vil forene historiske erfaringer med nutidige kompetencer.

I jubilæumsåret er der følgende igangværende opgaver:

Stevns ældreboligselskab, 60 boliger, vvs og blik.

Eskildsgade, København, 4 etagers børnehaven, vvs.

Margrethelholm, København, 24 boliger, vvs.

Chr. Hansen, Avedøre, vvs.

Slagelse Gymnasium, vvs.

Borreby Herreborg, teater m.m., vvs.

Skovbørnehaven, Slagelse, vvs.

Musholm Bugt Feriecenter, vvs.

Munkholm, Holbæk, blik.

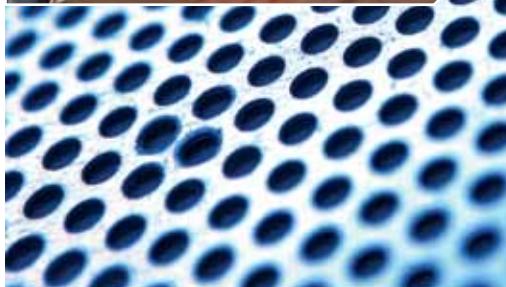
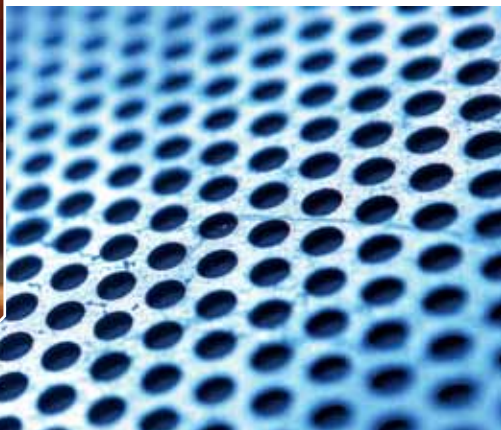
Blegstræde 7-13, Holbæk, blik.

Bovneager, København, 15 huse, vvs og ventilation.

Sydbanks hovedkontor i Slagelse, vvs og blik.

*Iwan Carl Christensen,
mester siden 1986.*

*Claus Barney Christensen,
mester siden 2010.*

Jørgen Nørgaard.

*Fra venstre Helle Giese Madsen
og Mette Petersen.*

Allan Nielsen
lodder endebunde på tagrender.

Jesper Petersen.

Jesper Petersen og Carsten Tønnesen – Galleriets Teknikrum.

Slagelse Rådhus.

Antvorskov Kirke.

Ordforklaring

Badeovn

En kombineret ovn og varmvandsbeholder, som forsyner et badekar med varmt vand. Særlig moderne i begyndelsen af 1900-tallet. Se illustration side 99.

Blikkenslager

En håndværker, der udfører plade- og rørarbejde, især inden for installation og vedligeholdelse af varme-, vand og sanitetsanlæg. Uddannelsen som blikkenslager er i dag en del af uddannelsen som vvs- og energimontør.

Bundventil

En bundventil forbinder vasken med afløbet/vandlåsen og har den funktion, at man kan lukke af for afløbet.

Centralvarme

Et varmeanlæg, hvor varmen produceres et centralt sted i en bygning og derfra fordeles til de rum, der skal opvarmes.

Cirkulationspumpe

En pumpe, som opretholder cirkulation i et varmeanlæg, hvor det varme vand transporteres til radiatorer.

Endebunde

Afslutningen på tagrender.

Faldrør

Se faldstamme.

Faldstamme

Et afløbsrør, der samler og sikrer afløb fra flere steder i en bolig.

Fjernvarme

Distribution af varme gennem rør til adskillige ejendomme.

Gas- og Vandmester

Den tidligere gas & vandmester-eksamen er blevet skærpet. Se vvs-installatør.

Jordvarme

Termisk energi i de øverste meter af jordoverfladen, der udnyttes til opvarmningsformål ved anvendelse af varmepumper.

Knærør

Et rør, som leder vandet fra husets tagrender til nedløbsrør. Røret består af en række led af zink, som med enkelte "knæk" følger en bygnings facade.

Kobber

Kobber er det 29. grundstof i det periodiske system og har det kemiske symbol Cu. I ren form er det et skinnende metal med en karakteristisk rødlig farve.

Kobbersmed

En kobbersmed var oprindelig en blanding af en lidt grovere guldsmed og en lidt finere blikkenslager, som producerede brugsgenstande som f.eks. lygter, temaskiner, potter og pander.

Naturgas

Fossilt brændstof.

Naturskiffer

Naturskiffer er en bjergart, der kan skæres i tynde plader. Skifer er let at bearbejde og har stor holdbarhed og styrke. Materialet har i århundreder været anvendt som tagbelægning.

Nedløbsrør

Et nedløbsrør leder regnvand fra tagrenden ned i kloaksystemet.

Nippelrør

Et kort stykke stålrør (mellem 4 cm og 20 cm) med gevind i begge ender.

Oliefyr

Fyr, hvori opvarmningen sker ved forbrænding af olie.

Render

Dagligt udtryk for "tagrender", som er monteret langs en bygnings "tagskæg" og er beregnet til at opsamle regnvand fra taget. Render udføres af zink, kobber eller PVC.

Rygning

Øverste kant af et hustag eller kanter på spir og tårne, hvor tagdækningen er udført af naturskiffer eller eternitskiffer – med udtalt "g" i første stavelse.

Strømtee

Strømteer blev hovedsageligt brugt i de første centralvarmeanlæg, som var med naturlig cirkulation. For at undgå modstand i varmeanlægget blev der udformet nogle fittings, herunder strømteer, som skulle sikre "fri strømning". Se illustration side 86.

Svanehals

En svanehals er et forfinet knærør, som leder vandet fra husets tagrende til nedløbsrøret. Røret består af en række led, der tilsammen danner en elegant kurvet rørføring, som passer til bygningens facade.

Treben

Blikkenslagerens arbejdsblok, som oprindelig var fremstillet af et stykke af en træstamme forsynet med tre ben. Blokken eksisterer stadig i en moderne udgave. På stubbens flade er der fordybninger, som i form svarer til det specialværktøj, som benyttes til at fastholde emner i kobber eller zink. Se illustration side 12.

Vandkloset

Ældre betegnelse for toilet med skyl, fra engelsk, Water Closet, WC.

Varmbadeovn

Se badeovn samt illustration nederst på siden.

Vulst

En rullet, forhøjet kant på en tagrende. Kan også bruges som udsagnsord, at vulste, dvs. at fremstille sådan en kant.

vvs

vvs var oprindelig forkortelsen for varme, ventilation og sanitet. I dag dækker det oftere vand, varme og sanitet og omfatter bygningsarbejder og -installationer inden for energiforsyning, miljø- og climateknik, sanitet, røranlæg m.m.

vvs-installatør

Med en uddannelse som vvs-installatør kan man hos sikkerhedsstyrelsen søge autorisation til at blive selvstændig vvs-installatør. Autorisationen giver adgang til at udføre gasinstallationer, vandinstallationer og afløbsinstallationer i bygninger. Uddannelsen er to-årig og på fuld tid.

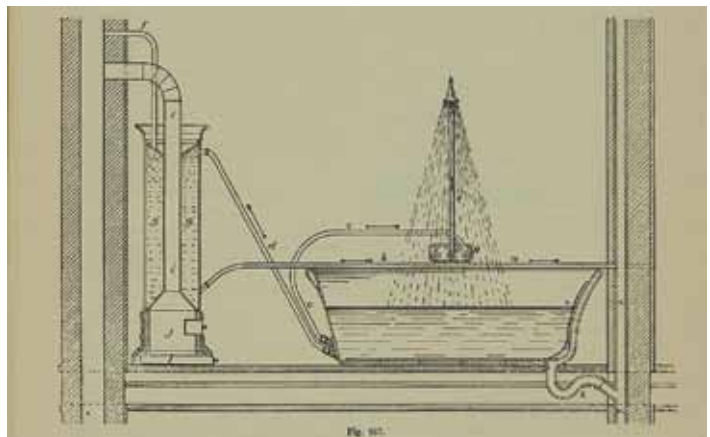
Zink

Zink er et blåhvidt, skinnende metal, der er forholdsvis bestandigt i ren atmosfærisk luft. Ved opvarmning til 100-150°C bliver zink blødt og kan vales.

Badeovn.

*Fra "Haandbog i
Husbygningskunst", 1891.*

*Gengivet med tilladelse fra
Projekt Runeberg.*

Familie- og mesteroversigt

Familieoversigt

Hans Peter Christensen, senior (født i 1854)

og

Elsine Hansen (født i 1857)

blev gift i Hobro Kirke i 1879.

De fik børnene:

Petrine Kristine (født i 1879)

Hans Peter (født i 1886)

mester, 1. generation

Carl Frederik (født i 1889)

Hans Peter Christensen (1886-1967)

og

Christine Olivia Andrea Frederiksen (1898-1987)

blev gift i Glostrup Kirke i 1918.

De fik børnene:

Kaj Edvin (1919-1999)

mester, 2. generation

Poul Frode (1922-2007)

mester, 2. generation

Jørgen (1925-1999)

Edith (1926-1987)

Kaj Edvin Christensen (1919-1995)

og Else Jacobsen (1921-1968)

blev gift i Sct. Mikkel Kirke i Slagelse i 1939.

De fik børnene:

John Louis (1940-2010)

mester, 3. generation

Iwan Carl (født i 1953)

mester, 3. generation

Maj Britt (født i 1960)

Iwan Carl Christensen (født i 1953)

og

Lissi Merete Kristoffersen (født i 1956)

blev gift i Sct. Mikkel Kirke i Slagelse i 1978

De fik sønnen:

Claus Barney i 1983

mester, 4. generation

Familienavne trykt med fed skrift angiver firmaets seks mestre.

Mesteroversigt

1911 – 1940	Hans Peter Christensen
1940 – 1949	Hans Peter Christensen og Kaj Edvin Christensen
1949 – 1957	Hans Peter Christensen, Kaj Edvin Christensen og Poul Frode Christensen
1957 – 1967	Kaj Edvin Christensen og Poul Frode Christensen
1967 – 1986	Kaj Edvin Christensen, Poul Frode Christensen og John Louis Christensen
1986 – 1993	Kaj Edvin Christensen, Poul Frode Christensen, John Louis Christensen og Iwan Carl Christensen
1993 – 2000	John Louis Christensen og Iwan Carl Christensen
2000 – 2010	Iwan Carl Christensen
2010 –	Iwan Carl Christensen og Claus Christensen

Tagrende med indvendig gering.

Register

Dette register omfatter ikke virksomhedens seks mestre (se indholdsfortegnelsen side 5) eller 94 lærlinge (se oversigten side 88).

	<i>side</i>		<i>side</i>
Alliancehaven	61, 73	(født Nicolaisen)	
Andersvænge-byggeriet	52, 62	Christensen, Lisbeth	39, 104
Andreasen, Harry	34	Christensen, Lissi Merete	6, 63, 100, 104
Antvorskov Kirke	11, 62, 81, 82, 83, 96	(født Kristoffersen)	
Antvorskov Kaserne	62	Christensen, Maj-Britt	36, 100, 104
Antvorskov Kraftvarmecentral	62	(gift Eriksen)	
Bag Klostret	52	Christensen, Nete	104
Beinkamp, Tommy	36	Christensen, Michael Bo	53
Bernt, Carl Ernst Peter	13	Christensen, Petrine Kristine	13, 100
Bilka	62	Christensen, Susanne Marianne	
Bjergbygade-byggeriet	52	(gift Baden)	53, 104
Blegstræde 7-13, Holbæk	91	Christiansen, Christen Holger	84
Borch	52	Christiansen, Jørn Otto	24, 84, 85, 87, 88, 104
Borreby Herreborg	91	Christoffersen, Knud	52, 59
Bovneager, København	91	Corfitsen, Michael	104
Byskovvej, Slagelse	52	Dinesen, J.K.	51
Carl, Thorvald Sofus	23	Dornonville de la Cour, F.B.	54
Chr. Hansen, Avedøre	91	Dørge, Adolf Ferdinand	15
Christensen, Carl Frederik	13, 100	Dørge, Fritz Edvard	15, 16, 18
Christensen, Christine	21, 22, 24, 25, 29, 31, 43, 48, 49, 55, 100	Egebo-Kurbo	61
(født Frederiksen)		Eksportslagteriet	52
Christensen, Edith	25, 29, 43, 53, 100	Erslev, Åge	34
(gift Foli)		Eskildsgade, København	91
Christensen, Else	31, 36, 39, 55, 56, 100	Filadelfia, Dianalund	61
(født Jacobsen)		Flådestation Korsør	62
Christensen, Hans Jacob	39, 104	Frederiksen, Bruno	51
Christensen, Hans Peter (senior)	13, 100	Frederiksen, Christian Matthias	21
Christensen, Henrik Bo	53	Frederiksen, Clara	22
Christensen, Jette	39	Frese	52
(gift Tærnbøl)		Fællesorganisationens afdelinger	52
Christensen, Jytte	39	Galleriet, Slagelse	77
(født Jacobsen)		Georg Berg	76
Christensen, Jørgen	25, 29, 100	Hallerne i Gerlev og Slagelse	52
Christensen, Kirsten	53, 104		

	<i>side</i>		<i>side</i>
Halskovskolen, Korsør	52	Olsen, Carl Erik	55
H.O. Tengberg og Søn	51, 52	Olsen, Caroline	23
Hansen, Ane	21	Olsen, Marie	23
Hansen, Elsie	13, 100	Olsen & Larsen	52
Hansen, P.	19	P. A. Keinicke og Søn	52
Hansson, Svenning	52	Pedersen, Mogens E. (mep)	50
Hellig Anders Parken	61	Pedersen, Tommy Grubbe	104
I.P. Huset	52	Petersen, Carl	43, 46
Jacob Dampesvej, Slagelse	52	Petersen, Jesper	95, 96
Jacobsen, Frederik	31	Petersen, Johs. Knudsen	51
Jensen, C.	26	Petersen, Mette	93, 104
Jensen, Ejner	51	Rasmussen, Eigil (Lause)	34
Jensen, Henrik	64	Rasmussen, Ellen	23
Jensen, Olaf A.	37	Rådhuspladsen, Slagelse	50, 51
Kierulffsvej, Slagelse	52	Sct. Mikkel's Kirke	58, 66, 67
Kit, Carl	43, 46	Silobyggeriet, Sorøvej	52
Kongsøre	61	Skovbørnehaven, Slagelse	91
Krogerup Højskole	52	Slagelse Byråd	16, 20, 22, 28, 33
Larsen, Emilie	22	Slagelse Gymnasium	52, 91
Larsen, Jens Alfred	22, 56	Slagelse Kommune	20
Larsen, Viggo	39	Slagelse Musikhus	9, 74, 75
Madsen, Helle Giese	93, 104	Slagelse Rådhus	50, 70, 71, 96
Magasin Herman Andersen	52	Slagelse Station	62, 68, 69
Margretheholm, København	91	Slagelse Sygehus	20, 61, 72
Mindegaard, Astrid	104	Slotsporten	52
Mindegaard, Jan	104	Smedegades Plejehjem	61
Mindegaard, Peter	104	Steudel, Herman	51
Mormonkirken, Frederiksberg	61	Stevns Ældreboligselskab	91
Motalavej, Korsør	52	Sydbanks hovedkontor, Slagelse	91
Munkholm, Holbæk	91	Sygeplejeskolen	52
Museet ved Trelleborg	80	Sørensen, Chr.	17
Musholm Bugt Feriecenter	91	Sørensen, Erik	24
Møllegårdskolen	52	Teknisk Skole, kollegiet	52
Møller, Poul	10	Trelleborg Golfklub	78
Mølvig, Hugo	44, 45	Tribler, Lis	8
Nielsen, Allan	94	Tærsløb, Per	14, 39, 104
Nielsen, Carl Marius	23	Tønnesen, Carsten	96
Nielsen, Ella	23	Vesterport	52
Nielsen, Jens	35, 56	Vilcon Golfhotel	78, 79
Nielsen, Knud	52	Vognsen, Chr. F.	34
Nielsen, Svend Ove	24	Wentzlau, Ib	55
Nielsen, Svend Åge	51	Wilken-Jensen, Knud	15, 32, 104, 105
Nørgaard, Jørgen	56, 62, 63, 65, 93, 104	Ølby Skole, Køge	62
Ottesen, P.	51		

Kildeoversigt

Familiearkivet

Familien Christensen har et omfattende arkiv vedrørende slægten og firmaet:

Hovedbøger, kassebøger, korrespondance, fakturaer, tilbud, arbejdsbeskrivelser, løse fotografier, fotoalbum, gæstebøger, postkort, opgavebeskrivelser til svendeprøver, lærebreve, lærekontrakter, svendebreve, forsømmelsesbøger fra teknisk skole, scrapbøger, avisudklip, aviser etc.

Dette materiale har været en enestående hjælp i min research og har desuden medført, at langt de fleste illustrationer i denne publikation ikke tidligere har været offentliggjort.

Oplysninger fra

Baden, Susanne Marianne	datter af Kirsten og John Christensen
Christensen, Claus	mester i Løvegade
Christensen, Hans-Jacob	søn af Jytte og Poul Christensen
Christensen, Iwan	mester i Løvegade
Christensen, Kirsten	gift med John Christensen
Christensen, Lisbeth	datter af Jytte og Poul Christensen
Christensen, Lissi	gift med Iwan Christensen
Christensen, Nete	gift med Edvin (2. ægteskab)
Christiansen, Jørn Otto	ansat i firmaet siden 1944
Corfitsen, Michael	arkitekt
Eriksen, Maj-Britt	datter af Else og Edvin Christensen
Madsen, Helle Giese	ansat i firmaet siden 2009
Mindegaard, Astrid	gift med Jørgen Christensen
Mindegaard, Jan	søn af Astrid og Jørgen Christensen
Mindegaard, Peter	søn af Astrid og Jørgen Christensen
Nørgaard, Jørgen	ansat i firmaet siden 1998
Pedersen, Tommy Grubbe	ansat i firmaet fra 1960 til 2009
Petersen, Mette	ansat i firmaet siden 2009
Tærnbøl, Per	svigersøn til Jytte og Poul Christensen
Wilken-Jensen, Knud	rigsrevisor

Litteratur

P. Arnskov, "Slagelse By", 1917
C.A. Clemmensen, "Kjøbenhavns Blikkenslagerlaug 1678-1928"
Aage Bøggild, "Slagelse og Omegn", 1930
P. Arnskov, "Bogen om Slagelse", 1931
Richard Madsen, "Slagelse, Vestsjællands Hovedstad", 1947
Otto Holmgaard & Erik B. Nissen, "Slagelsebogen", 1968
Helge Rasmussen, Slagelse Kommunes Vandforsyning 1889-1989

Morten Thing, "Intet er umuligt for Vorherre og en Blikkenslager", 1998
Ole G. Nielsen, "Fra det nu forsvundne Slagelse", 1999
Jørgen & Steffen Duus, "Håndværk – da det var håndens værk", 2001

Aviser og tidsskrifter

Blik og Rør, nr. 6, 2008
Dansk Byggeri, udvalgte konjunkturanalyser
Fredagsmagasinet, 10. oktober 1986
Lokal Nyt Weekend, 11. oktober 1986
Sjællands Posten, udvalgte årgange
Sjællands Tidende, efter 1963, udvalgte årgange
Slagelse Posten, udvalgte årgange
Sorø Amts Dagblad, udvalgte årgange
Sorø Amtstidende, indtil 1963, udvalgte årgange

Arkiver, samlinger og registre

Bygnings- og Boligregisteret
Lokalhistorisk Arkiv, Korsør
Lokalhistorisk Arkiv, Randers
Knud Wilken-Jensens samling af Slagelse-Postkort
Odd Fellow Ordenens arkiv, broderloge 35, Concordia
Slagelse Lokalarkiv
Slagelse Stadsarkiv

Kirkebøger

Brøndbyvester Kirke, 1898
Glostrup Kirke, 1918
Hobro Kirke, 1879
Sct. Morten, Randers, 1879, 1886, 1900
Sct. Mikkel, Slagelse, 1874, 1919

Folketællinger

Randers, 1880, 1901
Slagelse, 1911, 1916, 1921, 1925
København, 1906, 1911

Håndbøger

Den Store Danske
Salmonsens, 2. udgave
Slagelse Vejviseren 1933/34
Slagelse Vejviseren 1947
Slagelse Vejviseren 1949/50
Telefon-Haandbogen for Slagelse og Omegn 1940
Uddrag af Slagelse Byråds Forhandlinger 1906/1970
Vejvisere for Sorø, Præstø og Roskilde Amter 1910-14, 1915-18 & 1920-23

Supplerende oplysninger

Der hersker uenighed blandt Slagelse-borgere vedrørende brugen af stedsbetegnelsen "på Løvegade" og "i Løvegade". Efter megen overvejelse har jeg besluttet mig for sidstnævnte.

Omkring det forrige århundredeskifte var udtrykket "Autoriseret Vand- og Gasmester" korrekt. Senere blev det ændret til "Autoriseret Gas- og Vandmester". For at undgå unødigt forvirring har jeg benyttet mig af sidstnævnte.

Citater fra byrådsprotokoller, korrespondancer, udtalelser etc. er angivet i citationstegn, hvor den oprindelige sproglige formulering og grammatik er bevaret.

Ophavsrettigheder

Ved planlægningen af dette jubilæumsskrift har jeg bestræbt mig på at overholde gældende regler om ophavsret. Ved enkelte billeder og tekster har det ikke været muligt at fastslå, hvem der måtte have rettighederne.

Jeg beklager dette og understreger, at jeg ikke har ønsket at krænke personers eller institutioners rettigheder. Skulle det alligevel være tilfældet, opfordrer jeg til, at der rettes henvendelse til udgiverne.

Tak

Tak til personalet på Stadsarkivet og Lokalarkivet i Slagelse, Slagelse Museum og Lokalhistorisk Arkiv, Korsør for en altid venlig, positiv og professionel modtagelse.

Tak til de mange Slagelse-borgere, som har vist projektet om H. P. Christensen & Sønner interesse, og som velvilligt har delt deres lokalhistoriske viden med mig.

Tak til min hustru, Birgit. Uden hendes interesse, kritiske sans og ufattelige tålmodighed havde nærværende udgivelse ikke været en realitet.

Ole Seyffart Sørensen
september 2011

*Annonce i Sorø Amtstidende,
den 7. marts 1936.*

*Det var året, hvor H.P. Christensen kunne fejre
virksomhedens 25-års jubilæum.*

Hans Peter Christensens kørekort fra 1954,
hvor hans fornavne fejlagtigt er
angivet som Hans Peder.

54

Nr. 360 1954	Første førerbevis udst. d. 17/7 1934
--------------	---

Blikkenslagermester
Hans Peder Christensen

født d. 8/10 1886 i Randers sogn

har ret til at føre

4 hj. Motorvogn

med en Egenv. paa indtil 2500 kg

Gyldig til 8. juni 1959

 Politimesteren i Slagelse m.v.
 Slagelse, den 8/6 1954
H.O. A. Noack
ass.

